

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Kulmala Kari
Salo Harry

Kehittämishanke

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulukohtainen opetussuunnitelma

Länsirannikon koulutus Oy WinNova

Työn ohjaaja Jukka Nurmiaho
Tampere 11/2011

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Kulmala, Kari; Salo, Harry
Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulukohtainen opetussuunnitelma
16 sivua + 103 liitesivua
Joulukuu 2011
Työn ohjaaja Jukka Nurmiaho

TIIVISTELMÄ

Tämän kehityshankkeen tavoitteena oli laatia Länsirannikon Koulutus Oy WinNovan logistiikan perustutkintoon yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulukohtainen opetussuunnitelma. Hanke pohjautui todelliseen tarpeeseen ja sen kehyksenä toimi valtakunnallinen opetussuunnitelma, jota apuna käyttäen laadimme käytännönläheisen, omaa yksikköämme palvelevan opetussuunnitelman.

Opetussuunnitelma tuli olla otettavissa heti käytäntöön, joten sitä laadittaessa tuli ottaa huomioon olemassa olevat resurssit. Toki pohdimme myös, miten koulutuksesta saataisiin vielä nykyistä toimivampi.

Hankkeessa pohdimme myös sitä, miten pystymme parhaalla mahdollisella tavalla hyödyntämään yhteistyökumppaneidemme resursseja. Lisäksi pyrimme ennakoimaan sitä, mitkä ovat kuljettajakoulutuksen tulevaisuuden haasteet ja tavoitteet.

Asiasanat: opetussuunnitelma, logistiikka, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Taustoja.....	5
2.1 Länsirannikon koulutus Oy WinNova	5
2.2 Kehittämishankkeeseen osallistujat	5
3 Kehittämishankkeen toteuttaminen.....	7
3.1 Tavoite	7
3.2 Logistiikan perustutkinnon tavoitteet	7
3.3 Nykytilanne	8
3.4 Mikä muuttuu?	8
3.5 Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelma	9
4 Resurssit.....	11
4.1 Kalustoresurssi.....	11
4.2 Opettajaresurssi	12
5 Tulokset	13
6 Yhteenveto	14
Lähteet.....	15
Liite 1: Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa	16

1 Johdanto

Syksyllä 2011 oppilaitoksessamme alkoi yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutus. Tähän asti olemme kouluttaneet vain kuorma-autonkuljettajia. Kehityshankkeen tavoitteena oli laatia koulukohtainen opetussuunnitelma sekä suunnitella opettajatarve sekä autokaluston tarve koulutukseen. Oppilaitoksemme sai alkuvuodesta 2010 kyseiseen tutkintoon oikeuttavat luvat, joita oli syksystä 2011 alkaen tarkoitus hyödyntää täysipainoisesti. Kyseessä on siis oppilaitoksemme kohdalta pilottihanke.

Opetussuunnitelman tuli pohjautua uusiin valtakunnallisiin tutkinnonperusteisiin, joiden perusteella meidän tehtävänämmä oli laatia suunnitelma, joka palvelisi nimenomaan omaa oppilaitostamme. Tarkoituksenamme oli myös selvittää, millaisilla resursseilla uusi koulutus olisi mahdollista viedä läpi.

2 Taustoja

2.1 Länsirannikon Koulutus Oy WinNova

Porin ammattiopisto, Rauman ammattiopisto, Innova Länsi-Suomen Aikuiskoulutus- keskus ja Porin Aikuiskoulutuskeskus yhdistyivät 1.1.2010 Länsirannikon koulutus Oy WinNovaksi.

WinNova on monialainen ammatillinen oppilaitos, jolla on tutkintoon johtavaa koulutusta yli 30 eri perustutkintoon ja noin 90 eri ammatti- ja erikoisammatti-tutkintoon. Ammatillinen koulutus on väylä työhön tai jatko-opintoihin.

Nimi WinNova kuvaa oppilaitoksen tavoitetta kouluttaa menestyjiä (Win) ja tukea elinikäistä oppimista sekä uudistumista (Nova). Koulutusyhtiö haluaa olla innova-tiivinen kehittäjä, joka rakentaa uutta toimivien konseptien päälle (inNova).

Koulutuksen järjestäjä: Länsirannikon Koulutus Oy

Oppilaitoksen nimi: WinNova

Toimipisteet: 30 (Pori, Rauma, Laitila, Ulvila)

Henkilökunta: 800

Opiskelijat: 6000

Liikevaihto: n. 60 milj. €

Logistiikan koulutus:

Logistiikan perustutkinto, peruskoulupohjainen

- kuljetuspalvelujen koulutusohjelma: autonkuljettaja,
yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

Logistiikan perustutkinto, ylioppilaspohjainen

- kuljetuspalvelujen koulutusohjelma: autonkuljettaja,
yhdistelmäajoneuvonkuljettaja

Yhteensä 18 aloituspaikkaa

Koulutuspaikka: Pori, Professorintie 5

2.2 Kehittämishankkeeseen osallistujat

Kari Kulmala

Toimin tällä hetkellä logistiikan opettajana sekä koulutusvastaavana ja olen koulutukseltani liikenneopettaja. Toimenkuvaani kuuluu käytännön opetustyön lisäksi opettajien ja opiskelijoiden työjärjestysten laadinta, ajoneuvohankinnat ja -kalustosta huolehtiminen, logistiikan työelämäjaoksen vetäminen sekä logistiikan opetuksen kehittäminen. Olen työskennellyt aikaisemmin liikenneopettajana Porin liikenneopistossa 15 vuotta ja sittemmin opettajana WinNovassa ja sen edeltäjässä Porin ammattiopistossa 5 vuotta.

Harry Salo

Toimin tällä hetkellä autokorikorjauksen opettajana. Yhdessä toisen opettajan kanssa vastaamme Porin alueen autokorikorjauksen koulutuksesta. Ammattitaustani on autopeltiseppä ja yrittäjänäkin olen alalla toiminut kahdeksan vuotta. Työkokemusta auto- ja metallialalta on yli 28 vuotta. Minulla on myös yhdistelmäajoneuvon kuljettamiseen oikeuttava ajokortti. Olen suorittanut tekniikan erikoisammattitutkinnon ja yrittäjän peruskurssin sekä valmistunut ammattikoulusta autopeltiseppäksi.

Lisäksi

Hyödyllisiä kommentteja ja neuvoja olemme saaneet kollegaltamme Matti Tupilalta, joka opettaa oppilaitoksessamme nyt toista vuotta pääasiassa logistiikan teoreettisempia aineita. Hänen kanssaan olemme keskustelleet lähinnä hänen tuntiensa sijoittelusta kolmivuotissuunnitelmaan. ATTO-aineiden osalta ko. aineiden opettajat ovat laatineet omat arviointikriteerinsä.

3 Kehittämishankkeen toteuttaminen

3.1 Kehityshankkeen valinta

Kehityshanketta miettiessämme aiheen valinta oli lopulta luontevaa. Koulukohtainen suunnitelma oli joka tapauksessa tehtävä, joten tässä löimme kaksi kärpästä kerralla. Opetussuunnitelmatyö koetaan opettajien keskuudessa kirosanana, sillä se tietää aina ylimääräistä työtä. Muutamaa hetkeä yhteistä aikaa ei tahdo muiden opettajien kanssa löytyä työn tekemiseen, eikä aina sitä mielenkiintoakaan. Suunnitelman tekeminen kaatuu yleensä jonkun yksittäisen opettajan niskaan. Meillä oli helppo tilanne, koska meitä oli kaksi, joten aina oli myös se toinen mielipide, joko vahvistava tai rakentavasti kyseenalaistava. Kehityshankkeen tavoitteena oli nyt luoda kolmivuotissuunnitelma, joka palvelisi omaa oppilaitostamme mahdollisimman hyvin.

3.2 Logistiikan perustutkinnon tavoitteet

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen ammattitaitoon kuuluvat oma-aloitteisuus, täsmällisyys, luotettavuus, joustavuus ja kyky oppia jatkuvasti uutta, sekä työturvallinen ja ympäristövastuullinen työskentelytapa. Hänen on saavutettava valitsemansa koulutusohjelman ja muun valinnaisuuden perusteella sellainen työelämän vaatima ammattitaito, että hän voi työllistyä koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin.

Kuljetuspalvelujen koulutusohjelman suorittaneen on osattava toimia asiakaspalvelun ja kuljetusten tehtävissä. Hänen on osattava kuljettaa asiakkaan tuotteita kannattavasti ja turvallisesti sekä palvella asiakkaita. Kuljettajan on tunnettava ajoneuvonsa liikennekelpoisuuden vaatimukset ja osattava varmistaa ajoneuvon ja sen lisälaitteiden tekninen ja turvallinen toimivuus. Hänen on hallittava ajoneuvoonsa liittyvät tarkastukset ja tavallisimmat huoltotoimet.

Kuljettajan on osattava lastata ajoneuvo säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan ja kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti, taloudellisesti ja vastuullisesti. Hänen on tunnettava kuljetuksiin liittyvät vakuutukset ja työhönsä liittyvät työsuojelusäädökset. Lisäksi hänen on osattava

kommunikoida ajoneuvojen ja kuljetusalan viestintävälineillä. Kuljettajalta vaaditaan ajokorttiasetuksen edellyttämä ajokortti ja kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutus.

3.3 Nykytilanne

Logistiikan opetusta ja nimenomaan ajokorttiin tähtäävää kuljettajaopetusta säätelevät erilaiset lait ja asetukset. Huomioon tulee myös ottaa ikävaatimus, ajokerta- tai ajotuntimäärä vuorokaudessa, lepoajat ym. Kaikki nämä pitää huomioida jo opetussuunnitelmassa.

Kalustoa meillä on käytössä rajallinen määrä, samoin opettajia, minkä vuoksi kaluston tehokas käyttö pitäisi saada jaettua tasaisesti joka päivälle. Ensimmäisen luokan opiskelijoille emme voi antaa ajo-opetusta juuri lainkaan, koska heidän ikänsä (17 vuotta) ei siihen riitä. Ajo-opetus keskittyy toiselle luokalle, jolloin meidän pitää saada osa opiskelijoista työssäoppimaan, koska kuorma-autoihin emme saa koko luokkaa kerralla sopimaan.

Nämä olivat ne lähtökohdat, joista lähdimme liikkeelle. Hyödynsimme vanhaa tietoa, mutta pyrimme poistamaan vanhan kuorma-autonkuljettajan opetussuunnitelman päällekkäisyydet ja mietimme, mitä missäkin vaiheessa oppilaille pitää ja kannattaa opettaa. Saimme hyvää apua muilta logistiikan opettajilta varsinkin teoriaopetuksen suhteen, koska se on enemmän heidän harteillaan.

3.4 Mikä muuttuu?

Muutokset aiempaan kuorma-autonkuljettajien koulutukseen ovat varsin suuria. Meille jäi entisestä opetussuunnitelmasta jäljelle vain kaksi pakollista tutkinnon osaa, jotka ovat yhteneväisiä nykyisen opetussuunnitelman kanssa. Uuden yhdistelmäajoneuvokuljettajakoulutuksen myötä ajotuntimäärät logistiikan perustutkinnossa lisääntyivät todella selvästi, minkä vuoksi olimme pakotettuja valitsemaan tietyt, paljon ajamista sisältävät tutkinnon osat opetussuunnitelmaamme. Tutkinnon osien paikat on sijoiteltu myös uusiksi, jotta ne palvelisivat myös nuorimpia opiskelijoitamme, koska ikävaatimus yhdistelmäkorttiin on minimissään 18,5 vuotta.

Kuten tutkinnon tavoitteistakin käy ilmi, vaatimukset kuljettajaksi ovat varsin moninaisia taitoja edellyttävät. Uuden koulutuksen aloittamisen myötä päätimme sen vuoksi yhtenä merkittävimmistä uudistuksista ottaa käyttöön pääsykokeen, jotta voisimme karsia heti kättelyssä pois alalle

soveltumattomat hakijat. Pääsykoetta käytämme ensimmäisen kerran kevään 2012 yhteishaussa, joten sen vaikutuksista opiskelijamateriaaliin saamme ensimmäiset havaintomme vasta kyseisten opiskelijoiden aloitettua opintonsa.

Koulukohtaisessa opetussuunnitelmassamme sivu 15 eli kolmivuotissuunnitelma on kenties jatkossa meille kaikille logistiikan opettajille lukuvuosisuunnittelun kannalta tärkein sivu. Siitä näkyy, missä vaiheessa asiat on tarkoitus opettaa. Kolmivuotissuunnitelmaa ei kuitenkaan noudateta orjallisesti, vaan aiheiden paikkaa voidaan tarkistaa - ja varmasti on pakkokin tarkistaa - erilaisten muuttujien johdosta.

3.5 Ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelma

Laatiessamme koulukohtaista opetussuunnitelmaa meidän oli ensimmäiseksi otettava huomioon paikalliset olosuhteet, sillä valtakunnallinen suunnitelma tarjoaa hyvinkin paljon erilaisia vaihtoehtoja.

Aluksi lähdimme pohtimaan, mitä voimme viedä läpi oppilaitoksen omalla kalustolla. Seuraavaksi pohdimme, mitä yhteistyökumppanimme voivat tarjota työssäoppimisen osalta. WinNovan syntymisen myötä meillä oli myös mahdollisuus yhteistyöhön maanrakennus- ja metsäalan kanssa, ja sitä kautta erilaisten työkoneiden käyttöharjoituksiin.

Ammattiosaamisen näyttöjen suorittaminen eli mitä niissä tehdään ja missä vaiheessa, oli niin ikään haasteellista pohdittavaa. Suositushan valtakunnalliselta tasolta on, että näytöt pyrittäisiin rakentamaan niin, että ne suoritettaisiin työssäoppimisen yhteydessä. Kaikilta osin tämä ei meillä onnistu, vaan joudumme suorittamaan osan näytöistä oppilaitoksessa. Ns. Atto-aineiden eli ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien sijoittelun jouduimme myös tarkasti miettimään, koska näiden aineiden opettajat tulevat oman osastomme ulkopuolelta, ja heidän tuntiensa sijoittelu vaikuttaa heti paljon laajemmalti kuin pelkkään logistiikan opetukseen. Seuraavaksi piti miettiä, miten saamme opetussuunnitelmassa mahdollistettua opiskelijoille valinnaisuuden. Meillehän tulee jo lukion suorittaneita henkilöitä, joiden koulutusaika jää huomattavasti lyhyemmäksi.

Näitä asioita jouduimme harkitsemaan työn yhteydessä moneen kertaan. Varmastikaan tämä ei ole paras mahdollinen suunnitelma, mutta uskoaksemme se on tämänhetkisillä kalusto-, opettaja- ja tilaresursseilla sopivin tämänhetkiseen tilanteeseemme.

Opetussuunnitelman tarkoitus on olla opettajille sekä opiskelijoille ja heidän huoltajilleen työkalu, josta näkee helposti mitä nyt ja jatkossa opetetaan, mitkä ovat arviointikriteerit, ja missä vaiheessa opiskelijoita arvioidaan. Samalla opiskelija pystyy myös näkemään valinnan mahdollisuudet.

Koulukohtaisen opetussuunnitelman tulisi olla lisäksi mahdollisimman helppolukuinen. Meillä suunnitelman laatijoilla on nyt varsin kattava käsitys opetussuunnitelman sisällöstä. Joudumme tietysti miettimään, saavatko myös toiset opettajat riittävästi irti suunnitelmasta. Entä opiskelija, joka harkitsee alaa, ja tutustuu tähän suunnitelmaamme? Suunnitelmasta myöhemmin saavamme palaute osoittaa, olemmeko onnistuneet laatimaan suunnitelman, joka on helppolukuinen myös muille kuin laatijoille itselleen.

4 Resurssit

4.1 Kalustoresurssi

Kun WinNova vuoden 2010 alussa aloitti toimintansa, uudella koulutuspäälliköllämme samoin kuin meillä opettajilla oli selvä näkemys siitä, miten logistiikan opetusta tulitisiin kehittämään. Visio oli selvä: mahdollisimman monelle opiskelijalle pitäisi pystyä tarjoamaan mahdollisuus yhdistelmäajoneuvokoulutukseen.

Aloittaessamme uuden koulutuksen suunnittelun oppilaitoksellamme oli kaksi kuorma-autoa, joista kumpikaan ei soveltunut ko. kuljettajakoulutukseen. Näillä pystyimme opettamaan vain kuorma-autonkuljettajia. Ensimmäinen asia olikin kaluston hankkiminen. Keväällä 2010 saimme kuorma-auton, jolla oli mahdollista hinata vanhaa käytössämme olevaa täysperävaunua. Keväällä 2011 hankimme käytetyn, mutta nykyaikaisen täysperävaunun, joka mahdollisti jo erilaiset harjoitukset ja työsuoritukset monipuolisuutensa ansiosta.

Syksyllä 2011 otimme vielä käyttöön lähes uuden puoliperävaunuyhdistelmän, joten tämänhetkinen kalustotilanteemme on kohtuullisen hyvä, tosin kahta vanhinta autoa alkaa jo liika ikä painaa. Käytössämme on myös kolme henkilöautoa, joiden tarve opetuksessa on nykyisin aikaisempaa vähäisempi.

Tulevaisuuden suunnitelmissa on vielä ainakin yhden kuorma-auton hankkiminen, koska vuoden 2013 lopussa tulee voimaan määräys, jonka mukaan tutkintoajossa kuorma-auto ei saa olla yli kymmentä vuotta vanhempi. Näin ollen tulemme tarvitsemaan viisitoista vuotta vanhan automme tilalle korvaavan ajoneuvon. Lisäksi kaikkein vanhin automme alkaa olla elinkaarensa päässä, ja sen poistaminen koulutuskäytöstä tulee ajankohtaiseksi siinä vaiheessa, kun saamme sen korvattua uudemmalla.

Minimimäärä kuorma-autoille on mielestämme neljä: jokaiselle opettajalle pitää olla vähintään yksi työväline. Oppilaitoksessamme on myös runsaasti tarvetta sisäisille kuljetuksille. Ajokortin omaavat opiskelijat pystyisivät suorittamaan näitä kuljetustehtäviä itsenäisesti, jos meillä olisi irrottaa heille kuljetuksissa tarvittavaa kalustoa.

4.2 Opettajaresurssi

Logistiikan opetuksessa Porissa työskentelee tällä hetkellä neljä opettajaa, joista yksi osa-aikaisesti. Tämä osa-aikainen vastaa pääasiassa työssäoppimisesta ja siihen liittyvistä kuvioista. Muille kolmelle jää teorian ja käytännön opetus.

Ajo-opetusmäärät ovat lisääntyneet merkittävästi yhdistelmäkoulutuksen aloittamisen myötä sekä kolme vuotta sitten alkaneen ammattipätevyyskoulutuksen myötä. Aikaisemmin kuorma-autokorttiin ja kuorma-autonkuljettajaksi valmistumiseen riitti viisitoista tuntia henkilökohtaista ajoa. Nykyisin yhdistelmäkorttiin, ammattipätevyyteen ja valmistuakseen oppilaitoksestamme pitää jokaisen opiskelijan saada 75 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta.

Tämänhetkisellä opiskelijamäärällä saimme sovitettua tarvittavat opetusmäärät työjärjestyksiin, joiden teko on kuitenkin melko haastavaa, koska vapaita paikkoja opettajien viikoista ei yksinkertaisesti tahdo löytyä. Opettajan työ on nykyisin myös paljon muuta kuin opettamista; varsinkin logistiikassa on hyvin paljon kaikenlaisia kirjaamisvelvollisuuksia pidetyistä oppitunneista ja kursseista. Sen lisäksi on erilaisia palavereja, koulutustilaisuuksia sekä opiskelijoiden asioiden käsittelyä.

Arviomme on, että opettajaresurssia tarvittaisiin jonkin verran lisää. Neljä kokoaikaista opettajaa olisi minimi, jolla opetusta saataisiin vietyä tehokkaammin ja joustavammin eteenpäin, ja työn kuormittavuus ei rasittaisi liikaa.

5 Tulokset

Kehityshankkeen alulle saattaminen oli yllättävän työlästä. Osittain meillä oli pohjana kuorma-autonkuljettajan opetussuunnitelma, mutta koulussamme tapahtuneet organisaatiomuutokset vaikuttivat osaltaan myös siihen, mitä uuteen suunnitelmaan halusimme. Työn tuloksia ei myöskään näe heti, koska meiltä ei ole valmistunut vielä yhtään opiskelijaa, joka olisi opiskellut läpi uuden opetussuunnitelman. Joudumme siis odottamaan ensimmäisiä tuloksia vielä jonkun aikaa. Väliaikatiетona olemme toki nyt jo havainneet, sopiiko joku tutkinnon osa ollenkaan ajattellemaamme paikkaan. Työjärjestysten laadinta on lisäksi jo helpottunut huomattavasti, koska on olemassa selkeä malli siitä, missä vaiheessa opetamme tietyt asiat.

Hyvä puoli työssämme on ollut myös se, että olemme perehtyneet opetussuunnitelmiin perusteellisesti. Autokorinkorjaajan on esimerkiksi mahdollista valita logistiikan opetussuunnitelmasta valinnaisia tutkinnon osia, ja tätä mahdollisuutta on jo ensimmäinen opiskelija hyödyntänytkin. Keskinäinen yhteistyömme, joka on aiemminkin toiminut hyvin, on myös syventynyt entisestään ja hyödynnämme sitä mm. kolariautojen noudoissa ja siirroissa.

Laatimamme koulukohtainen opetussuunnitelma menee myös koulumme työelämäjakson hyväksyttäväksi sekä mahdollisen hyväksynnän jälkeen WinNovan internetsivuille, joten työllämme on laajempaakin vaikutusta, kuin olla pelkkä ”muodollinen” kehityshanke.

6 Yhteenveto

Odotamme mielenkiinnolla, miten laatimamme koulukohtainen opetussuunnitelma toimii käytännössä. Logistiikan tulevaisuudennäkymät ja opiskelijoiden työllistyminen vaikuttavat hyviltä. Koulutuksemme tarkoitus on vastata paikalliseen kysyntään, ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajista on nyt ja varsinkin tulevaisuudessa ammattipätevyyskoulutuksen alettua entistä enemmän pulaa.

Koulutuksemme on henkilökohtaisen ajo-opetuksen myötä tietysti kallista, mutta nykyaikaisen opetuskaluston ansiosta saamme opiskelijoiden opintojen keskeyttämismäärät toivottavasti pidettyä pienenä. Tulevaisuudessa meillä on tarjota WinNovassa logistiikan opiskelijoille erilaisia vaihtoehtoja: Raumalla varastopuolen koulutusta sekä Porissa kuorma-autonkuljettaja- ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajakoulutusta.

Jatkossa on tarkoitus järjestää kuljettajakoulutukseen pääsykoe, joka karsisi alalle soveltumattomat hakijat jo alkuvaiheessa pois. Meillä on vahva usko siihen, että logistiikka on tulevaisuuden ala, jolle riittää hakijoita, ja päteville kuljettajille aivan varmasti myös töitä.

Lähteet

WinNovan kotisivut.

http://www.winnova.fi/asiakaskuvat/1/WinNova_01062011.pdf

OPH 2009. Logistiikan perustutkinto 2009

http://www.oph.fi/download/110511_Logistiikan_perustutkinto_2009.pdf

Liite 1: OPETUSSUUNNITELMAN TUTKINTOKOHTAINEN OSA

Logistiikan perustutkinto, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja, Pori

Länsirannikon koulutus Oy WinNova

•	<u>JOHDANTO</u>	18
•	<u>1 LOGISTIIKAN PERUSTUTKINNON TAVOITTEET JA MUODOSTUMINEN</u>	19
	1.1. <i>Kuljetusalan kuvaus, arvoperusta ja alan osaamistarpeet</i>	19
	1.2. <i>Ammatillisen perustutkinnon muodostumisperiaatteet</i>	21
	1.3. <i>Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa</i>	21
	1.4. <i>Pääsykoe</i>	22
	1.5. <i>Logistiikan perustutkinnon tavoitteet</i>	22
	1.6. <i>Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma</i>	24
	1.7. <i>Työssäoppiminen ja työturvallisuus</i>	24
	1.8. <i>Opinnäyte</i>	26
•	<u>2 TUTKINNON MUODOSTUMINEN</u>	27
•	<u>3 OPINTOJEN ETENEMINEN JA AJOITUS</u>	29
•	<u>4 OPISKELIJAN ARVIOINTI AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA</u>	32
•	<u>5 LOGISTIIKAN PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA ARVIOINTI</u>	38
	5.1 <i>Kuljetuspalvelujen koulutusohjelman tai osaamisalan pakolliset tutkinnon osat</i>	38
	5.1.1 <i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i>	38
	5.1.2 <i>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta</i>	43
	5.1.3 <i>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset</i>	52
	5.1.4 <i>Massatavarakuljetukset</i>	58
•	<u>6 AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVIEN TUTKINNON OSIEN TAVOITTEET JA ARVIOINTI</u>	66
	6.1 <i>Äidinkieli, 4 ov</i>	66
	6.2 <i>Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1ov</i>	72
	6.3 <i>Vieras kieli, englanti, 2 ov</i>	76
	6.4 <i>Matematiikka, 3 ov</i>	80
	6.5 <i>Fysiikka ja kemia, 2 ov</i>	84
	6.6 <i>Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto, 1 ov</i>	89
	6.7 <i>Liikunta, 1 ov</i>	93
	6.8 <i>Terveystieto, 1 ov</i>	97
	6.9 <i>Taide ja kulttuuri, 1 ov</i>	101
	6.10 <i>Tieto- ja viestintätekniikka, valinnainen 1 ov</i>	104
	6.11 <i>Vieraskieli, valinnainen englanti, 1ov</i>	107
	6.12 <i>Liikunta, valinnainen liikunta, 2 ov</i>	111
•	<u>7 VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT, OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI</u>	115

JOHDANTO

Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona. Perustutkinnon perusteisiin sisältyy sekä opetussuunnitelman perusteet että näyttötutkinnon perusteet, ja siksi perusteiden käsitteistöä on yhtenäistetty.

Tutkinnon osa -käsite vastaa aiempaa opetussuunnitelmaperusteisen koulutuksen käsitettä opintokokonaisuus. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista sekä ammatillisessa peruskoulutuksessa myös ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista (yhteiset opinnot) ja vapaasti valittavista tutkinnon osista. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia silloin kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimukseen vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista.

Ammatillisen perustutkinnon perusteissa on päätetty tutkinnon ja koulutusohjelmien tai osaamisalojen tavoitteet, tutkinnon muodostuminen, tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai tavoitteet, ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä ammatillisten tutkinnon osien osalta myös ammattitaidon osoittamistavat. Lisäksi perusteet sisältävät muita ammatillista peruskoulutusta ja näyttötutkintoja koskevia määräyksiä.

Ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien (yhteiset opinnot) tavoitteet on määritelty oppimistuloksina (tiedot, taidot, osaaminen/pätevyys). Tältä pohjalta arvioinnin kohteet on kuvattu työprosessin, -välineiden, -menetelmien ja materiaalien sekä työn perustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintana.

WinNovan opetussuunnitelma on tehty ammatillisen perustutkinnon perusteiden pohjalta. Tämän opetussuunnitelman on hyväksynyt alan työelämäjaosto ja WinNovan toimielin.

1 LOGISTIIKAN PERUSTUTKINNON TAVOITTEET JA MUODOSTUMINEN

1.1. Kuljetusalan kuvaus, arvoperusta ja alan osaamistarpeet

Alan kuvaus

Logistiikan tehtävänä on yhteiskunnan, henkilö- ja tavaraliikenteen sekä muiden logististen palvelujen turvaaminen. Näiden toimivuudella ja tehokkuudella on yrityksissä sekä laajemmin valtakunnallisesti suuri merkitys. Logistiikka on käsitettävä laajempaan kokonaisuuteen kuin pelkästään tavaroiden varastointiin ja kuljetuksiin liittyvät toiminnot, kuten materiaali-, informaatio- ja pääomavirtojen hallinta. Tavaroiden varastoinnilla ja niiden kuljettamisella on kuitenkin keskeinen osa kokonaislogistiikassa.

Kuljetus-, varasto- ja lentoasemapaalvelut ovat tyypillisiä palvelualojen merkittäviä työllistäjiä. Työelämässä tarvitaan näitä tehtäviä ja toimintoja hoitavia ammattitaitoisia henkilöitä.

Autonkuljettajat työllistyvät erilaisiin henkilö- ja tavaraliikenteen tehtäviin.

Varastoalan työntekijät työllistyvät kaupan-, teollisuuden-, liikenteen- ja julkisen sektorin palvelukseen.

Lentoaseman huoltajat työllistyvät ilmailuliikennettä tukeviin yrityksiin.

Yllä mainittujen alojen toimintaympäristöt ovat yhä kansainvälisempiä ihmisten ja tavaroiden liikkuvuuden lisääntyessä erityisesti EU-alueella. Markkinoiden kansainvälistyminen synnyttää useilla aloilla osin täysin uusia logistiikkatarpeita ja -rakenteita. Vastaavasti vientiteollisuuden aloilla kansainvälistyminen edellyttää uusien markkinoiden hallintaa jakelun osalta ja osin jakeluketjun ulkoisille markkinoille. Jakelualueen laajentuminen ja samanaikaisesti yhä tehokkaammin ajoitettavat toimitukset lisäävät moninkertaisiksi koko logistisen ketjun hallintaan sisältyvät vaikeudet. Tavarantoimittajien on pystyttävä kaikilla jakelualueillaan kilpailemaan paikallisten valmistajien kanssa toimitusten täsmällisyydessä, nopeudessa ja kustannustehokkuudessa.

Logistiikka-alan palvelut ja toiminta räätälöidään entistä enemmän asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden mukaisesti. Yhä tiukentuvat ympäristömääräykset ja laatuvaatimukset, materiaalin kierrätys ja uudelleenkäyttö edellyttävät ajantasaisia tietoja ja toimintatapoja.

Alan arvot

Logistiikan alan työn keskeisenä vaatimuksena on hyvä työmoraali ja ammattietiikka sekä yhteistyöhaluisuus. Toiminnan on perustuttava kestäville arvoille, rehellisyydelle ja vastuullisuudelle. Työn hyvän laadun ja hyvän asiakaspalvelun tavoitteet korostuvat kaikissa tehtävissä. Työn tekemisen arvoina ovat ahkeruus, oma-aloitteisuus, sovitun noudattaminen ja kanssaihminen näkemysten arvostaminen.

Työsuoritukset on osattava tehdä tehokkaasti ja taloudellisesti työ- ja liikenneturvallisuutta edistävien menetelmin, energiankulutusta ja ympäristöhaittoja minimoiden.

Kuljettajilla on suuri vastuu kalliiden kuljetusajoneuvojen turvallisesta kuljettamisesta tai monesti arvokkaan tai ympäristölle vaarallisen lastin turvallisesta perille viennistä tai henkilöiden turvallisesta kuljettamisesta kotimassa tai ulkomailla. Liikenteessä tulee toimia joustavasti, huomaavaisesti ja esimerkillisesti

Alan osaamistarpeet

Logistiikan tehtävissä toimiminen edellyttää tilaus-toimitusketjun ymmärtämistä, yrittäjämäistä asennetta, yrittäjäystaitoja ja hyviä asiakaspalvelu- ja kommunikaatiotaitoja palvelun onnistumiseksi. Tietoteknisten valmiuksien lisäksi tarvitaan tiedon hankintataitoja, suunnittelutaitoja ja olennaisen tiedon erottelutaitoja. Logistiikka-alan työntekijän erikoistumisen tarpeeseen vaikuttaa paljolti se toiminnan ala, jolle työntekijä kulloinkin sijoittuu. Erikoistuminen omaan alaan tapahtuu usein vasta työpaikalla.

Logistiikka-alalla työskentelevän henkilöllä tulee olla valmiuksia työskennellä ergonomisesti ja ylläpitää työ- ja toimintakykyään sekä toimia joustavasti työtilanteen mukaan. Arvopäämäärinä ovat korkea työn laatu, luotettavuus, turvallisuus sekä asiakastyytyväisyys.

Toimiminen logistiikka-alan työtehtävissä edellyttää teknisten tietojen ja taitojen monipuolista osaamista ja soveltamista. Lisäksi tarvitaan asiakaslähtöistä lisäarvopalvelujen tuottamista logistisen palveluketjun toteuttamisessa. Kansainvälistymiskehityksen jatkuminen, elinkeinoelämän vilkastuminen ja liikkuvuuden lisääntyminen tulevat ylläpitämään alan kovaa kasvuvauhtia. Koulutustarve tulee jatkuvasti lisääntymään johtuen alan yleisen kehityksen ja säädösten tuomien vaatimusten vuoksi. Yritysten henkilöstön rooli on korostumassa palvelujen laatutason kohottamisessa ja myynnin tehostamisessa. Asiakkaat ovat yhä ympäristö-, kustannus- ja laatu-tietoisempia. Myös työntekijöiden on tunnettava kuluttajien oikeudet ja velvollisuudet sekä yleisimmät laatu-järjestelmät ja toimintatavat. Alalla on hallittava muuttuvia prosesseja ja kokonaisuuksia, omattava entistä parempaa kommunikaatio- ja kielitaitoa, tuotetietoutta sekä myyntiä ja markkinointia tukevaa osaamista teknisen osaamisen lisäksi. Alan kehitystä on seurattava jatkuvasti ja täydennettävä omaa ammatillista osaamistaan valitsemassaan ammatissa.

Energian hinnan kasvun ja ympäristön saastumisen vähentämiseksi on kaikilla logistiikan osa-alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota kyseisiin asioihin.

Telematiikan sovellusten kehitys logistiikan eri osa-alueilla kasvaa jatkuvasti. Uusia teknologisia ratkaisuja hyödynnetään enenevässä määrin logistiikan ohjauksessa. Telematiikan opetuksella ammatillisessa koulutuksella pyritään antamaan opiskelijoille henkilökohtaisen tietojenkäsittelyn perustietojen lisäksi perustiedot telematiikan mahdollisuuksista ja järjestelmistä sekä sovellusten käyttökohteista ja vaatimuksista.

1.2. Ammatillisen perustutkinnon muodostumisperiaatteet

Ammatilliset perustutkinnot muodostuvat ammatillisista tutkinnon osista, jotka voivat olla pakollisia tai valinnaisia. Lisäksi peruskoulutuksena suoritettaviin tutkintoihin sisältyy pakollisia ja valinnaisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteiset opinnot) sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Lisäksi tutkintoon tulee voida yksilöllisesti sisällyttää enemmän tutkinnon osia, jotka laajentavat suoritettua tutkintoa, silloin kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista. Tutkintokohtaiset valinnaisuussäännöt on esitetty perustutkinnon perusteissa.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja voi valita ammatilliseen perustutkintoon tutkinnon osia myös muista ammatillisista tutkinnoista.

Opiskelija voi valita jatko-opintokelpoisuuden vahvistamiseksi lukio-opintoja ja suorittaa ylioppilastutkinnon. Nämä opinnot voivat korvata ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia (yhteisiä opintoja), muita valinnaisia tutkinnon osia ja vapaasti valittavia tutkinnon osia.

Valintojen tekemisen ja osaamisen tunnustamisen helpottamiseksi lukiossa suoritettujen tai suoritettavien opintojen korvaavuudet on määritelty perustutkinnon perusteissa.

Koko tutkinnon suorittaminen on ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisesti järjestetyssä tutkintoon johtavassa koulutuksessa ensisijainen tavoite. Lisäksi opiskelija voi suorittaa perustutkinnon myös suunnatun ammattipätevyyden tuottava tutkinnon osa tai osia kerrallaan, silloin kun se on yksilön opiskeluvalmiuksien, elämäntilanteen tai työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaista.

1.3. Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa

Opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatilliseen perustutkintoon johtavassa koulutuksessa säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 27 §:ssä. Opiskelijaksi ei voida ottaa sellaista henkilöä, jonka sairaus tai vamma ilmeisesti on esteenä koulutukseen osallistumiselle. Opiskelijan pääsyä ammatilliseen koulutukseen voidaan rajoittaa vain silloin, kun sairaus objektiivisesti arvioiden estää opinnot tai se vaarantaisi opiskelijan tai muiden turvallisuutta. Sairauden tai vamman opiskelulle aiheuttamat käytännön ongelmat tulee ensisijaisesti pyrkiä ratkaisemaan opetusjärjestelyiden ja opiskelijahuoltopalveluiden avulla.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee antaa koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.

Koulutuksen järjestäjän tulee tämän lisäksi varmistaa, että opiskelijaksi valitun henkilön terveydentila on sellainen, että hän voi selviytyä myös koulutukseen kuuluvasta työpaikoilla tapahtuvasta oppimisesta, kuten alan tehtävissä toimiminen ja tutkinnon ammattitaitovaatimusten saavuttaminen edellyttävät.

Opiskelijan oikeusturvan kannalta on perusteltua, että häntä ei valita sellaiseen koulutukseen, jonka mukaisissa tehtävissä hän ei terveydentilansa vuoksi voisi toimia. Opiskelijavalintaa tehtäessä on otettava huomioon ammatteihin ja työhön sisältyvät moninaiset tehtävät. On mahdollista, että saman tutkinnon sisällä voi olla tutkinnon osia, jotka edellyttävät erilaisia terveydentilavaatimuksia ja mahdollistavat täten opiskelijalle yksilöllisiä ratkaisuja koulutuksen suorittamiseen. Jotta opiskelijavalinta onnistuisi opiskelijan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla, koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa perustutkinnon ja koulutusalan terveydentilaa

koskevista vaatimuksista ja edellytyksistä sekä mahdollisista terveydellisistä riskeistä opiskelijaksi hakeutuville hakuoppaissa ja opiskelijavalintatilaisuudessa.

Opiskelijaksi hakeutuvan oma kuvaus nykyhetken terveydentilastaan ja mahdollisen sairauden hoitotilanteesta riittää pääsääntöisesti valintatilanteessa. Mikäli koulutusalan tai tutkinnon oma lainsäädäntö tai alan erityispiirteet edellyttävät opiskelijaksi valitulta lääkärintodistusta opiskelijan terveydentilasta, riittää siihen lääkärintodistuksen merkintä alalle soveltuvuudesta. Opiskelijaksi ottaminen on ehdollinen lääkärintodistuksen esittämiseen saakka.

Opiskelijan sairaus tai vammautuminen ei saa keskeyttää opiskelijan koulutusta tai johtaa harkitsemattomaan koulutusammatin tai -alan vaihtoon. Sairaudesta tai vammautumisesta koulutuksen toteutumiselle aiheutuvat käytännön ongelmat tulee voida ratkaista ensisijaisesti opiskelijalle sopivilla yksilöllisillä opetusjärjestelyillä ja henkilökohtaistamisella. Opintojen ohjaus, opiskelijan tuki, ergonomisiin työtapoihin ja apuvälineiden käyttöön ohjaaminen edistävät koulutuksen suorittamista. Opiskelijan sairastuessa tai vammautuessa opiskelijahuollon ja opiskeluterveydenhuollon kanssa tehtävä yhteistyö on välttämätöntä. Kaikissa tilanteissa, joissa käsitellään ja tallennetaan henkilötietoja arkaluonteisiksi määriteltyjä henkilötietoja, kuten opiskelijan terveydentilaa koskevia tietoja, koulutuksen järjestäjän tulee noudattaa säädösten edellyttämää huolellisuutta ja hyvää tietojenkäsittelytapaa.

Logistiikka-alalla ja logistiikan koulutuksessa edellytetään henkilöltä työn kuormitukseen riittävää fyysistä kuntoa sekä ajokorttiasetuksen edellyttämät ryhmä 2 mukaiset terveysvaatimukset kuljetus- ja lentoasemapaalvelujen koulutusohjelmissa. Henkilöllä ei saa olla sellaisia synnynnäisiä tai todettuja sairauksia, jotka vaarantaisivat hänen oman tai muiden lähellä työskentelevien terveyden tai turvallisuuden. Henkilön sopivuutta erilaisiin työtehtäviin voidaan joutua harkitsemaan oireiden ja toiminnan vajavuuden perusteella mm. seuraavissa sairauksissa:

- epilepsia tai muut tasapainoon vaikuttavat sairaudet
- diabetes
- psyykinen sairaus
- näön tai kuulon heikkous
- sydän- ja verenkiertosairaus
- tuki- ja liikuntaelimestön sairaus.

1.4. Pääsykoe

Logistiikan perustutkintoon pyrkiville järjestetään pääsykoe. Lisäksi opiskelijan on esitettävä todistus terveydentilastaan, jossa ilmenee, että hakija täyttää CE-ajokorttiluokan terveysvaatimukset.

1.5. Logistiikan perustutkinnon tavoitteet

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen ammattitaitoon kuuluvat oma-aloitteisuus, täsmällisyys, luotettavuus, joustavuus ja kyky oppia jatkuvasti uutta sekä työturvallinen ja ympäristövastuullinen työskentelytapa. Tutkinnon suorittaneen tulee osata toimia laaja-alaisen logistisen osaamisensa turvin erilaisissa ympäristöissä ja muuttuvissa oloissa. Hänen on pystyttävä omaksumaanyrityksen

laatu- ja ympäristöjärjestelmän mukainen toiminta ja myös kehittämään sitä. Hänen on suhtauduttava arvostavasti sidosryhmiin yrityksessä ja sen ulkopuolella.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneella on oltava valitsemansa koulutusohjelman ja muun valinnaisuuden perusteella sellainen työelämän vaatima ammattitaito, että hän voi työllistyä koulutusohjelman mukaisiin tehtäviin.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava palvella henkilö- tai tavaraliikenteessä asiakkaita eri tilanteissa heidän tarpeidensa ja odotustensa mukaisesti ja hyviä käytöstapoja noudattaen. Hänen on osattava huolehtia asiakkaiden ja omasta turvallisuudesta. Hänen on pyrittävä toiminnassaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti parhaaseen mahdolliseen suoritukseen. Hänellä on oltava luovuutta, innovatiivisuutta ja rohkeutta tehdä itsenäisiä ratkaisuja työntekijänä tai ammatinharjoittajana.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava noudattaa työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita sekä osattava ottaa toiminnassaan huomioon keskeinen työsuhdetta koskeva lainsäädäntö ja keskeiset seikat oman alansa työehtosopimuksista. Hänen on osattava huolehtia omasta terveydestään sekä työ- ja toimintakyvystään.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava kohdata ja palvella eri kulttuureista tulevia asiakkaita. Hänen on osattava toimia valitsemissaan työtehtävissä kansainvälisissä ympäristöissä. Hänellä on oltava valmiudet tarvitsemansa tiedon hankkimiseen ja vuorovaikutukseen uusimman tieto- ja viestintätekniikan välityksellä. Hänen on osattava tehdä yhteistyötä yksi- ja monikulttuurisessa työympäristössä.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on kyettävä arvioimaan omaa oppimistaan ja osaamistaan, suunnittelemaan omaa opiskeluaan ja asettamaan oppimisen tavoitteita. Hänen on osattava arvioida ja jäsentää tietoa. Hänen on osattava toimia joustavasti ja luovasti uusissa ja erilaisissa tilanteissa sekä kyettävä ratkaisemaan työssään ongelmatilanteita.

Logistiikan perustutkinnon suorittaneen on osattava toimia logistiikka-alan ammattieettisten periaatteiden mukaan vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti sekä liikenneturvallisuutta edistäen. Hänen on noudatettava mm. tehtyjä sopimuksia ja asiakkaita ja työnantajaa koskevaa vaitiolovelvollisuus-, tietosuoja- ja kuluttajalainsäädäntöä sekä liikennesääntöjä. Hänen on osattava käsitellä eettisiä ongelmia ja ratkaista ne yleisesti hyväksyttävällä tavalla. Hänen on osattava käyttäytyä suvaitsevasti ja tasa-arvoisesti toisia ihmisiä kohtaan. Hänen on osattava ottaa toiset ihmiset huomioon käyttäytymällä työpaikan edellyttämällä tavalla ja huolehtimalla työpaikan viihtyisyydestä ja yleisestä siisteydestä. Hänen tulee hyväksyä työtoverien ja asiakkaiden erilaiset tunteet sekä hallita omat tunteensa palvelu- ja muissa vuorovaikutustilanteissa. Hänen on osattava vaalia suomalaista kulttuuriperintöä sekä arvostaa omaa ammattiaan ja oltava valmis jatkuvasti kehittämään itseään ja työtään.

Kuljetuspalvelujen koulutusohjelman suorittaneen on osattava toimia asiakaspalvelun ja kuljetusten tehtävissä. Hänen on osattava kuljettaa asiakkaan tuotteita kannattavasti ja turvallisesti sekä palvella asiakkaita. Hänen on tunnettava ajoneuvonsa liikennekelpoisuuden vaatimukset ja osattava varmistaa ajoneuvon ja sen lisälaitteiden tekninen ja turvallinen toimivuus. Hänen on hallittava ajoneuvonsa ajonlähtöön liittyvät tarkastukset ja tavallisimmat huoltotoimet. Hänen on osattava lastata ajoneuvo säädösten ja olosuhteiden sallimaan maksimikuormaan ja kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti, taloudellisesti ja vastuullisesti. Hänen on tunnettava kuljetuksiin liittyvät vakuutukset ja työhönsä liittyvät työsuojelusäädökset. Hänen on osattava kommunikoida ajoneuvojen ja kuljetusalan viestintävälineillä. Kuljettajalta vaaditaan ajokorttiasetuksen edellyttämä ajokortti ja kuljetusalan perustason ammattipätevyyskoulutus.

Lisäksi ammatillisessa peruskoulutuksessa tulee tukea opiskelijoiden kehitystä hyviksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista (L630/1998 5 §).

1.6. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma tukee opiskelijan urasuunnittelua ja kehittää hänen valmiuksiaan itsearviointissa. Se perustuu opiskelijan oman opiskelun suunnitteluun, yksilöllisiin valintoihin, opinnoissa etenemiseen ja oppimisen arviointiin. Opiskelijaa ohjataan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadinnassa ja sen toteutumisen seurannassa. Se on suunnitelma, jonka toteuttamiseen opiskelija sitoutuu ja motivoituu koko koulutuksen ajaksi.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laadintaan osallistuvat opettaja tai opettajat ja tarvittaessa opinto-ohjaaja opiskelijan kanssa yhdessä neuvotellen. Suunnitelmassa määritellään oppimisen tavoitteet, opintojen suorittaminen, suoritustavat ja ajoitus sekä opintojen arviointi. Laadinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset oppimistyyli. Mahdolliset oppimista vaikeuttavat seikat tunnistetaan ja opiskelijan itseohjautuvuutta ja ammatillista kasvua ohjataan ja tuetaan.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumista ja opintojen edistymistä seurataan, ja tarvittaessa opiskelijalle annetaan tukiopetusta. Opiskelija ja opettajat arvioivat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteuttamisen mahdolliset esteet. Opiskelijaa ohjataan tekemään omaa oppimistaan koskevia päätöksiä sekä tarvittaessa tarkentamaan ja muuttamaan suunnitelmaa opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma sisältää opiskelijan yksilölliset valinnat, opinnoissa etenemisen, oppimisen arvioinnin, opiskelijan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen, työssäoppimisen paikat ja ajat sekä ammattiosaamisen näytöt.

1.7. Työssäoppiminen ja työturvallisuus

Sen lisäksi, mitä asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta (A 811/1998, 5 §, VNA muutos 603/2005, 3 ja 5 §) on säädetty, tulee työssäoppimisessa noudattaa seuraavaa:

Työssäoppiminen on osa ammatillista koulutusta. Se on koulutuksen järjestämisuoto, jossa osa tutkinnon tavoitteista opitaan työpaikalla työtä tehden. Työssäoppiminen on aidossa työympäristössä tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Työssäoppimisjaksojen tulee olla ammatinhallinnan kannalta riittävän pitkiä ja monipuolisia. Vain poikkeustapauksessa opiskelija voi suorittaa työssäoppimisen oppilaitoksen harjoitusyrityksessä tai vastaavin järjestelyin.

Työpaikkojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyöllä varmistetaan työssäoppimisen ja muun ammatillisen koulutuksen työelämävastaavuus, laatu ja ajantasaisuus. Koulutuksen järjestäjän vastuulla on huolehtia, että kaikilla alueen toimijoilla on yhteinen käsitys työssäoppimisen järjestämisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia, että opiskelija saa riittävästi ohjausta ja opetusta työssäoppimisen aikana ja että opettajilla ja muulla henkilöstöllä on edellytykset yhteistyölle työelämän kanssa. Koulutuksen järjestäjän ja opettajien tulee yhdessä työ- ja elinkeinoelämän kanssa varmistaa työssäoppimisen laatu, jotta opiskelija saavuttaa tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukset.

Työssäoppimisen toteutuksesta vastaa koulutuksen järjestäjä. Toteutukseen sisältyy suunnittelua, opiskelijan ohjausta ja arviointia. Lisäksi koulutuksen järjestäjän tehtävänä on huolehtia opettajien työelämäosaamisesta ja kouluttamisesta sekä työpaikkaohjaajien kouluttamisesta. Työpaikalla kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ohjaukseen ja palautteen antamiseen.

Työssäoppimisen aikana opiskelija ei yleensä ole työsuhteessa työnantajaan, eikä hänelle makseta palkkaa työssäoppimisjaksojen aikana. Työssäoppimisjakson aikana opiskelija on oikeutettu saamaan opintotuen ja opintososiaaliset edut niistä erikseen annettujen ohjeiden

mukaan. Kun työssäoppiminen toteutetaan ulkomailla, järjestämisessä otetaan huomioon myös paikalliset määräykset.

Sen lisäksi, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta (L 630/1998, 19 §, 28 §) ja voimassa olevissa työturvallisuussäädöksissä on säädetty, työturvallisuusasioissa noudatetaan seuraavaa:

Yhteistyösopimuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävästä koulutuksesta ja ammattiosaamisen näytöistä on kirjattava turvallisuuteen, tapaturmiin ja vahingonkorvauksiin liittyvät vastuut ja vakuutukset. Ennen työn aloittamista työnantaja ja WinnNova varmistavat yhdessä, että opiskelijalla on edellytykset tehdä ko. työtä turvallisesti ja terveyttään vaarantamatta sekä ohjeita noudattaen.

WinNovaan sovelletaan työturvallisuuslain 4 §:n 1 momentin mukaan työntajaa koskevia säännöksiä silloin, kun työ tapahtuu oppilaitoksessa tai muutoin WinNovan osoittamalla tavalla.

1.8. Opinnäyte

Opinnäyte on ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyvä kokonaisuus, jonka laajuus on vähintään 2ov.

Opiskelija suunnittelee ja tekee omaa osaamistaan kokoavan opinnäytteen, joka voi olla esimerkiksi tuote, työnäyte, portfolio tai esitys. Opiskelija tunnistaa keskeiset ammatilliset vahvuutensa ja kehittää opinnäytettä tehdessään luovuuttaan, innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Hän esittelee ja arvioi opinnäytteensä sekä sen suunnittelun ja toteutuksen. Opiskelija edistää opinnäytteellä omaa työllistymistään.

Opinnäyte arvioidaan niiden tutkinnon osien yhteydessä, joihin se sisältyy. Opinnäytteestä merkitään päättötodistukseen laajuus ja nimi, erillistä arvosanaa ei anneta.

Opiskelijan opinnäytteen aihe, muoto, toteutustapa sekä toteutusaikataulu sisältyvät hänen henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa ja hän sopii näistä asioista opintojaan ohjaavan opettajansa kanssa.

2 TUTKINNON MUODOSTUMINEN

Logistiikan perustutkinto, Yhdistelmäajoneuvonkuljettaja
<p>Ammatilliset tutkinnon osat, 90ov</p> <p>Pakolliset tutkinnon osat</p> <ul style="list-style-type: none"> Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 30 ov Yhdistelmäajoneuvokuljetukset, 30 ov <p>Valinnaiset tutkinnon osat (valittava yhteensä 20ov) ¹⁾</p> <ul style="list-style-type: none"> Massatavarakuljetukset, 20 ov
<p>Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat, 20ov</p> <p>Pakolliset tutkinnon osat</p> <ul style="list-style-type: none"> Äidinkieli, 4ov Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1ov Vieras kieli, englanti, 2ov Matematiikka, 3ov Fysiikka ja kemia, 2ov Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, 1ov Liikunta, 1ov Terveystieto, 1ov Taide ja kulttuuri, 1ov <p>Ammattitaitoa täydentävien pakollisten tutkinnon osien valinnaiset lisäosat</p> <ul style="list-style-type: none"> Vieras kieli, englanti, 1 ov Liikunta, 2 ov <p>Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat</p> <ul style="list-style-type: none"> Tieto- ja viestintätekniikka, 1 ov
<p>Vapaasti valittavat tutkinnon osat, 10ov</p> <ul style="list-style-type: none"> Suoritealakohtaiset kuljetukset, 10 ov
<p>Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat</p>

¹⁾ Taulukossa esitetty ryhmälle tarkoitetut valinnaiset tutkinnon osat. Opiskelijakohtaisesti voi valita myös muita tutkinnon osia, jotka ovat esiteltynä opetussuunnitelman valtakunnallisissa perusteissa.

²⁾ Logistiikan perustutkintoon (yhdistelmäajoneuvonkuljettaja) voidaan sisällyttää yksi soveltuva ammatillinen tutkinnon osa seuraavista perustutkinnoista:

- Autoalan perustutkinto
- Talotekniikan perustutkinto.
- Metsäalan perustutkinto
- Rakennusalan perustutkinto
- Turvallisuusalan perustutkinto
- Liiketalouden perustutkinto
- Tietojenkäsittelyn perustutkinto

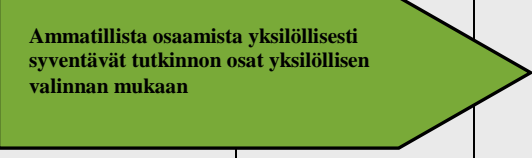
Tutkinnon osan/osien sisällyttäminen tutkintoon tapahtuu opiskelijakohtaisesti ja käytännön toteuttaminen suunnitellaan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa (HOPS).

Ammatillinen perustutkinto (120ov) muodostuu Ammatillisista tutkinnon osista (90ov), ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista (20ov) sekä vapaasti valittavista tutkinnon osista (10ov). Opiskelija tai tutkinnon suorittaja voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa enemmän osia silloin kun se on työelämän alakohtaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista.

Edellä olevassa taulukossa on esitettynä Länsirannikon koulutus Oy:n Logistiikan perustutkinnon, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulutusohjelman, tutkinnon osat. Opiskelijalle ja tutkinnon suorittajalle tiedotetaan valinnan mahdollisuuksista ja häntä ohjataan valintojen tekemiseen.

3 OPINTOJEN ETENEMINEN JA AJOITUS

	Jakso1	Jakso 2	Jakso 3	Jakso 4	Jakso 5
1. lukuvuosi	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset, 2 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 5,5 ov	Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 0,5 ov Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 1 ov Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 2 ov	Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 5 ov Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 3 ov	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 1,5 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 2 ov Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 2 ov Massatavarakuljetukset, 2 ov	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 2,25 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 2 ov
	Atto-opinnot 0,5 ov	Atto-opinnot, 4,5 ov	Atto-opinnot 0 ov	Atto-opinnot 0,5 ov	Atto-opinnot 3,5 ov Vap.val. 0,25
2. lukuvuosi	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 1,5 ov Massatavarakuljetukset, 6,5 ov	Massatavarakuljetukset, 1,5 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 6,5 ov	Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 1 ov (yrittäjäyys)	Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 1,5 ov Massatavarakuljetukset, 6,5 ov	Massatavarakuljetukset, 1,5 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta, 6,5 ov
			Atto-opinnot 7 ov		

3. lukuvuosi	Massatavarakuljetukset, 2 ov Kuljetusalajon ammattipätevyys, 1ov Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 1.5 ov AON 1	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 5,75 ov Vapaasti valittavat: 1,75 ov	Vapaasti valittavat, 8 ov AON 2 Amp.koe	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 7 ov Kuornitavara hallinta, 1 ov AON 3 AON 4	Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 8 ov
	Atto-opinnot 3,5 ov	Atto-opinnot 0,5 ov			
4. lukuvuosi					

Yllä olevassa taulukoissa on esitetty Logistiikan perustutkinnon, Autonkuljettajan tutkinnon opintojen eteneminen ja ajoitus kolmen opintovuoden aikana. Lisäksi taulukossa on esitetty opintoihin sisältyvien työssäoppimisjaksojen sekä ammattiosaamisen näyttöjen ajoitus.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa enemmän osia silloin kun se on työelämän alakohdaisiin tai paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin vastaamisen ja tutkinnon suorittajan ammattitaidon syventämisen kannalta tarpeellista. Ammatillista osaamista syventävät tutkinnon osat toteutetaan mahdollisimman laajasti yhdessä työelämän kanssa.

Opiskelijan henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta (HOPS) johtuen yksilölliset erot opintojen etenemisessä ja ajoituksessa ovat mahdollisia.

Jaksojen sisältö lukuvuosittain

	Jakso1	Jakso 2	Jakso 3	Jakso 4	Jakso 5
1. lukuvuosi	<p>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 5,5 ov perushuoltotoimet ja työvälineet 2 ov kuljetusasiakirjat 1,5 ov tavaraterminaalityöskentely ja logistiset järjestelmät 2 ov</p> <p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 2 ov tulityöt, työsuojelu trukkiteoria</p> <p>Liikunta 0,5 ov</p> <p>Matematiikka 30h</p> <p>Liikunta 15h</p>	<p>Matematiikka 1 ov Fysiikka ja kemia 1 ov Englanti 1 ov Äidinkieli 1 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 0,5 ov ajoneuvotekniikka Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 2 ov (trukkikäytäntö) Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 1 ov (1.1) Terveystieto 0,5 ov</p>	<p>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 5 ov huolto 1 ov hydrauliikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan toimintaperiaatteita 2 ov kuormaaminen ja kuorman varmistaminen 2 ov</p> <p>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 3 ov (1.2, 2.1, 3.2, 3.4, 3.5)</p>	<p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 1,5 ov (teoriat) Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 2 ov (2.2, 3.1, 3.3, 3.7)</p> <p>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 2 ov ajoneuvotekniikka 1,5 ov tavarankäsittely 0,5 ov</p> <p>Massatavarakuljetukset 2 ov (kuorma- ja purkutyökoneet + tieturva) Terveystieto 0,5 ov</p>	<p>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 2 ov EA 1 0,5 ov yrittäjyys ja laatu 0,5 ov huolto 1 ov</p> <p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 2,25 ov (Työturva+ ajoharj.) Liikunta 0,5 ov Äidinkieli 1 ov Matematiikka 1 ov Tieto- ja viestintätekniikka 1 ov Vapaasti valittavat opinnot 0,25 ov (hygieniapassi)</p>
2. lukuvuosi	<p>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 1,5 ov (1.3)</p> <p>Massatavarakuljetukset 6,5 ov</p>	<p>Massatavarakuljetukset 1,5 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 6,5 ov</p>	<p>Fysiikka ja kemia 1 ov Matematiikka 1 ov Liikunta 1 ov (valinnainen) Taide ja kulttuuri 1 ov Äidinkieli 1 ov Englanti 1 ov Ruotsi 1 ov Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, 1ov</p>	<p>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 1,5 ov (1.3)</p> <p>Massatavarakuljetukset 6,5 ov</p>	<p>Massatavarakuljetukset 1,5 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 6,5 ov</p>
3. lukuvuosi	<p>Massatavarakuljetukset 2 ov Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 1 ov (1.4)</p> <p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 1,5 ov Liikunta 0,5 ov (valinnainen) Englanti 1 ov Äidinkieli 1 ov (opinnäyte) Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 1 ov (yrittäjyys)</p>	<p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 5,75 ov ADR 1ov</p> <p>Liikunta 0,5 ov (valinnainen)</p> <p>Vapaasti valittavat: -ADR-säiliökurssi 1 ov - Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 0,75 ov (kertaus + REAK)</p>	<p>Vapaasti valittavat: Kuljetusalan perustason ammattipätevyys 1 ov (kertaus) Taloudellinen ajo 1 ov Kuljetuspalvelut 4 ov Suoritealakohtaiset kuljetukset 2 ov</p>	<p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 7 ov Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 1 ov</p>	<p>Yhdistelmäajoneuvokuljetukset 8 ov</p>

Yllä olevissa taulukoissa on kuvattuna tutkinnon osien sisältö lukuvuosittain. Tutkinnon osien opetus on jaksotettu 5-jaksojärjestelmän mukaisesti noin kahdeksan viikon jaksoihin. Tutkinnon osan opetus voi jatkua jaksojärjestelmän jakson vaihtumisen yli.

Tutkinnon osien sisältöjen ajoitus voi vaihdella lukuvuosittain, sekä yksilöllisesti opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) johdosta.

4 OPISKELIJAN ARVIOINTI AMMATILISESSA PERUSKOULUTUKSESSA

Arvioinnin tehtävät ja tavoitteet

Sen lisäksi, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta (L 601/2005, 25 §) on säädetty, arvioinnilla ohjataan, motivoidaan ja kannustetaan opiskelijaa tavoitteiden saavuttamiseen ja tuetaan opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä kasvua ammatti-ihmisenä. Opiskelijan ohjauksen ja kannustuksen lisäksi arvioinnin tulee tuottaa tietoa opiskelijoiden osaamisesta opiskelijalle itselleen, opettajille ja työnantajille sekä jatko-opintoihin pyrkimistä varten.

Arvioinnista tiedottaminen

Opiskelijan arvioinnin toteutus muodostaa kokonaisuuden, josta koulutuksen järjestäjän on laadittava opetussuunnitelmaansa suunnitelma tutkinnon osien arvioinnista. Siihen sisältyy toimielimen hyväksymä suunnitelma ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamisesta ja arvioinnista (L 601/2005, 25 a §).

Opiskelijoille ja kaikille arviointiin osallistuville on tiedotettava ennen opintojen alkamista arvioinnin periaatteista ja niiden soveltamisesta (A 603/2005, 3 §). Tiedotettavia asioita ovat ainakin arvioinnin tehtävät ja tavoitteet, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, oppimisen ja osaamisen arviointi sisältäen työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näytöt, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit, arvosanasta päättäminen, arvioinnin uusiminen ja arvosanojen korottaminen, arvioinnin oikaiseminen sekä tutkintotodistuksen saaminen.

Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille siitä, minkälaista aineistoa ja asiakirjoja on esitettävä osaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten ja milloin opiskelijan on haettava osaamisen tunnistamista ja tunnustamista (A 603/2005, 3 §).

Osaamisen tunnistaminen

Sen lisäksi, mitä valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (A 603/2005, 10 §, 1 mom.) on säädetty, opiskelijan osaamista on arvioitava jo opintojen alkaessa. Opiskelijan osaaminen ja sen taso tulee selvittää opiskelijan vahvuuksien tunnistamiseksi ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen määrittelemiseksi. Osaamisen tunnistaminen on pohjana opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden laatimisessa, mutta myös tarvittavan ohjauksen ja tuen määrittelemisessä.

Osaamisen tunnistamiseksi käydään arviointikeskustelu, johon osallistuvat opiskelija ja opettaja tai opettajat. Osaamisen tunnistamisen edistämiseksi on kehitettävä erilaisia sitä helpottavia arviointitapoja.

Sen lisäksi, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja

valtioneuvoston asetuksella ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (L 601/2005, 30 §, A 603/ 2005, 12 a §) on säädetty, tulee osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa. Mikäli osaamisen tunnustamisessa tutkinnon osalle asetetut tavoitteet tai osa tavoitteista todetaan saavutetuiksi, osaaminen tunnustetaan. Osaamisen tunnustaminen kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta on tarkemmin luvussa

Osaamisen tunnustaminen on osa opiskelijan arviointia, ja sitä koskevat samat säädökset kuin muutakin opiskelijan arviointia (L 601/2005, 25 §, 25a §, 25c §). Osaamisen tunnustamisella korvataan tai luetaan hyväksi suoritettavaan tutkintoon kuuluvia opintoja. Osaamisen tunnustamisella korvatut tutkinnon osat merkitään tutkintotodistukseen (luku 7.9). Osaamisen tunnustamisesta päättävät kyseisten opintojen opettaja tai opettajat yhdessä. Aikaisemmin hankitulle osaamiselle ei voida asettaa mitään yleistä aikarajaa, jota ennen hankittua osaamista ei voitaisi tunnustaa, mutta osaamisen ajantasaisuus voidaan tarkistaa. Tarvittaessa opiskelijan on osoitettava osaamisensa vastaavuus suoritettavan tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja tavoitteisiin.

Toisen ammatillisen perustutkinnon tutkintotodistuksessa tai lukion päättötodistuksessa arvioidut opinnot korvaavat vastaavat ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat (yhteiset opinnot) sekä vapaasti valittavat tutkinnon osat ja ammatillisiin opintoihin sisältyvät muut valinnaiset tutkinnon osat, yhteensä enintään 40 opintoviikkoa. Lukion yksittäisten kurssien tunnustamisesta ammattitaitoa täydentäviintutkinnon osiin on määrätty luvussa 5.

Mikäli aiemmillä opinnoilla tai muulla tavalla hankitusta koko tutkinnon osan kattavasta osaamisesta ei ole arvosanaa, tulee osaaminen osoittaa arvosanan saamiseksi tutkintotodistukseen. Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen osoittamisessa hyödynnetään ammattiosaamisen näyttöjä. Ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osan tunnustamisessa merkitään tutkintotodistukseen ko. tutkintotoimikunnan antama hyväksytty arvosana.

Osaamisen tunnustamisella korvattujen tai hyväksi luettujen tutkinnon osien arvosanoja voi korottaa koulutuksen aikana. Koulutuksen päätyttyä korotukset tehdään yksityisopiskelijana.

Arvosanojen muuntaminen

Arvosana-asteikosta on voimassa, mitä asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (A 488/2008, 10 §) on säädetty. Opiskelijaa arvioidaan sen oppilaitoksen arviointikäytännön mukaan, missä hän kulloinkin suorittaa opintoja. Jos oppilaitosten arvosana-asteikot eroavat toisistaan, osaamisen tunnustavan oppilaitoksen on muunnettava arvosanat ja määriteltävä vastaavuus opiskelijan eduksi. Arvosanat tulee muuntaa seuraavasti:

Arvosana-asteikko

1–3	1–5	5–10
kiitettävä 3	kiitettävä 5	erinomainen 10 kiitettävä 9
hyvä 2	hyvä 4 hyvä 3	hyvä 8 tydyttävä 7
tydyttävä 1	tydyttävä 2 tydyttävä 1	kohtalainen 6 välttävä 5

Oppimisen ja osaamisen arviointi

Opiskelijan arviointi on kriteeriperusteista, jolloin opiskelijan oppimista ja osaamista verrataan aina joko ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin tai ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien (yhteiset opinnot) tavoitteisiin sekä niiden pohjalta laadittuihin arviointikriteereihin.

Opiskelijalla on oikeus oppia ennen kuin ammattitaitovaatimuksissa ja tavoitteissa määriteltyä osaamista arvioidaan tutkintotodistukseen tulevan arvosanan saamiseksi.

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin tavoite on, että opiskelija tietää, mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimisen arvioinnissa opettajan tai työpaikkaohjaajan tulee käyttää opiskelijaa motivoivia ja aktivoivia menetelmiä. Niiden avulla tuetaan ja motivoidaan opiskelijaa ammattitaitovaatimusten tai tavoitteiden saavuttamisessa sekä kehitetään opiskelijan itsearviointitaitoa. Opiskelija arvioi oppimistaan tutkinnon osien ammattitaitovaatimusten, tavoitteiden ja arviointikriteereiden perusteella.

Oppimista arvioidaan koko koulutuksen ja opiskelun ajan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Numeerista arviointia ei oppimisen arvioinnissa tarvita. Palautteella tuetaan ja ohjataan opiskelijaa mahdollisimman hyviin suorituksiin tuomalla esille opiskelijan vahvuudet. Oppimisen arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset opiskelijan opetukseen ja oppimisen tukemiseen. Muutokset kirjataan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointiin perustuen opiskelijalle annetaan todistukseen tulevat arvosanat voimassa olevan asetuksen ammatillisesta koulutuksesta mukaisella arviointiasteikolla. Osaamista arvioitaessa arviointimenetelmät valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen ammattitaitovaatimusten tai tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opiskelumenetelmiin ja tukevat opiskelijan oppimista. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osoittaa osaamisensa monipuolisesti ja arvioida myös itse osaamistaan. Ammatillisten tutkinnon osien ammattitaito arvioidaan ammattiosaamisen näytöllä ja muulla osaamisen arvioinnilla. Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan mahdollisimman laajasti ammattitaitovaatimuksissa määritelty osaaminen, mutta vähintään se, mitä tutkinnon perusteissa on määrätty. Tarvittaessa muu osaamisen arviointi täydentää ammattitaitovaatimuksissa edellytettyä osaamista. Muun osaamisen arvioinnin arviointimenetelmistä päättää koulutuksen järjestäjä opiskelijan arvioinnin toteuttamissuunnitelmissaan.

Ammattiosaamisen näytöt

Sen lisäksi, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (L 601/2005, 25 §, 25a §, 25b §, A 603/2005, 5 §) on säädetty ammattiosaamisen näytöistä, toimielimestä, arvioinnista ja arvioijista, näyttöpaikkojen laadusta ja työturvallisuudesta, ammattiosaamisen näytöt suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan oppilaitosten ja työpaikkojen yhteistyönä tutkinnon perusteiden pohjalta.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset luvun 4 määräysten mukaisesti. Ammattiosaamisen näyttö annetaan kaikista ammatillisista tutkinnon osista, myös valinnaisista tutkinnon osista, jos ne ovat ammatillisia. Ammattitaitoa täydentävistä tutkinnon osista (yhteiset opinnot) ja vapaasti valittavista tutkinnon osista ei anneta erillisiä ammattiosaamisen näyttöjä. Kuitenkin koulutuksen järjestäjän päätöksellä voidaan ammattiosaamisen näyttö antaa myös vapaasti valittavista tutkinnon osista, mikäli ne ovat ammatillisia.

Ammattiosaamisen näytön arvosana annetaan kaikista ammatillisista tutkinnon osista. Ammattiosaamisen näyttö voidaan antaa yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta kerrallaan. Jos samassa ammattiosaamisen näytössä arvioidaan useamman tutkinnon osan osaamista, tulee kaikista tutkinnon osista antaa erillinen arvosana arvioinnin kohteittain. Jos tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö annetaan useammassa kuin yhdessä osassa, jokaisesta osasta annetaan arvosanat arvioinnin kohteittain, mutta kokonaisarvosanaa ei muodosteta, ennen kuin kaikki osat on suoritettu.

Ammattiosaamisen näytöt ajoitetaan koko koulutuksen ajalle. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus oppia ammattiosaamisen näytössä arvioitava osaaminen ennen osaamisen näyttämistä ja mahdollisuus parantaa suoritustaan näytöistä saadun palautteen perusteella. Toimielimen hyväksymään ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelmaan sisällytetään periaatteet työssäoppimisen ja ammattiosaamisen näyttöjen yhteensovittamisesta.

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa ammattiosaamisen näyttöjä myös ulkomailla, jolloin siitä on sovittava etukäteen.

Koulutuksen järjestäjä huolehtii siitä, että opiskelija saa riittävästi tukea ja ohjausta ammattiosaamisen näyttöjen suorittamiseen. Tukea ja ohjausta annetaan ennen ammattiosaamisen näyttöjä, niiden aikana sekä ohjaavana palautteena niiden jälkeen.

Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit

Tutkinnon perusteissa on tutkinnon osittain esitetty arvioinnin kohteet (mitä arvioidaan) ja arviointikriteerit (miten osataan) tyydyttävän T1, hyvän H2 ja kiitettävän K3 tasoille. Arviointi kohdistuu

- työprosessin
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin
- työn perustana olevan tiedon ja
- elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintaan.

Elinikäisen oppimisen avaintaitoja ovat oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka, terveys, turvallisuus ja toimintakyky, aloitekyky ja yrittäjäyys, kestävä kehitys, estetiikka, viestintä ja mediaosaaminen, matematiikka ja luonnontieteet, teknologia ja tietotekniikka sekä aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit. Arvioinnin kohteessa elinikäisen oppimisen avaintaidot arvioidaan seuraavat neljä avaintaitoa: oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus ja yhteistyö, ammattietiikka sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky. Muut avaintaidot arvioidaan työprosessin, työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin tai työn perustana olevan tiedon hallinnan yhteydessä. Koulutuksen järjestäjä laatii arviointikriteerit liitteen kohdassa 9.3 olevien yleisten arviointikriteerien pohjalta niihin valinnaisiin tutkinnon osiin, joihin niitä ei ole määritelty tutkinnon perusteissa.

Arvosanasta päättäminen

Sen lisäksi, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (L 601/2005, 25 b §, A 603/2005, 11 §, A 488/2008, 10 §, 13 §) on säädetty, arvosanat tutkintotodistukseen on annettava kaikista tutkinnon perusteiden mukaisista tutkinnon osista, myös ammatillisiin opintoihin (90 ov) kuuluvista muista valinnaisista tutkinnon osista ja ammatillista osaamista syventävistä tutkinnon osista.

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään arviointikeskustelussa. Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättävät opettajat ja työelämän edustajat pääsääntöisesti yhdessä toimielimen päätöksen mukaisesti. Arvioinnin perustelut on aina kirjattava.

Arviointiaineiston säilyttäminen

Sen lisäksi, mitä valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (A 603/2005, 11a §) on arviointiaineiston säilyttämisestä ja tallentamisesta säädetty, ammattiosaamisen näytön arvosana tallennetaan arvioinnin kohteittain. Jos opiskelijan suorittama ammattiosaamisen näyttö kattaa vain osan tutkinnon osasta, kunkin osan arvioinnin perusteena oleva aineisto tallennetaan siten, että ammattiosaamisen näytön arvosana on mahdollista päättää koko tutkinnon osalta.

Arvioinnin uusiminen ja arvosanan korottaminen

Arvosanojen korottamisesta ja uusinnasta on voimassa, mitä valtioneuvoston asetuksessa ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen muuttamisesta (A 603/2005, 12 §) on säädetty.

Arvioinnin oikaiseminen

Arvioinnin oikaisemisesta on voimassa, mitä laissa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta (L 601/2005, 25c §) on säädetty.

5 LOGISTIIKAN PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT, AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA ARVIOINTI

5.1 Kuljetuspalvelujen koulutusohjelman tai osaamisalan pakolliset tutkinnon osat

5.1.1 Kuljetusalan perustason ammattipätevyys

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittajan on suoritettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/59/EY maanteiden tavana- ja henkilöliikenteen kuljettajien vaatimusten mukaisesti sellaisena kuin se on viety Suomen kansalliseen lainsäädäntöön (laki 273/2007 ja asetus 640/2007). Asetuksessa 640/2007 on määritelty mm. tarkemmin määräykset ennakoivan ajon koulutuksesta.

Perustason ammattipätevyyden hankkimiseen sisältyy opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppi-aineissa. Tämän perustason ammattipätevyyteen liittyvän koulutustason keston on oltava 280 tuntia. Kunkin opiskelijan tai tutkinnon suorittajan on saatava vähintään 20 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asian-omaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään direktiivissä 91/439/ETY vahvistetut kouluajoneuvojen vaatimukset.

Perustason ammattipätevyyden koskevaan nopeutettuun koulutukseen on sisällytettävä opetusta kaikissa tässä opintokokonaisuudessa tai tutkinnon osassa luetelluissa oppiaineissa. Sen keston on oltava 140 tuntia. Kunkin opiskelijan tai tutkinnon suorittajan on saatava vähintään 10 tuntia henkilökohtaista ajo-opetusta asianomaisen luokan ajoneuvolla, joka täyttää vähintään direktiivissä 91/439/ETY vahvistetut testiajoneuvojen vaatimukset.

Direktiivin mukaiselle koulutukselle tulee olla kansallisen valvovan viranomaisen lupa.

Oppiaineluettelon osat 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 ja 3.6 ovat pakollisia kaikille direktiivin mukaisille tavana- ja henkilöliikenteen kuljettajille ja osat, 1.4, 2.2, ja 3.7 ovat pakollisia suoritettaessa tavaraliikenteen ammattipätevyyttä ja osat 1.5, 1.6, 2.3 ja 3.8 suoritettaessa henkilöliikenteen ammattipätevyyttä.

1. Turvallisuussääntöihin perustuva järkevän ajokäyttäytymisen parantaminen

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

1.1 Tavoite on tuntea voimansiirron ominaisuudet sen käytön optimoimiseksi

Keskeiset sisällöt:

vääntömomenttiin, tehoon ja moottorin ominaiskulutukseen liittyvät käyrät, käyntinopeusmittarin optimi käyttö, vaihteiston välityssuhteeseen liittyvät kaaviot.

1.2 Tavoite on tuntea hallintalaitteiden tekniset ominaisuudet ja toiminta ajoneuvon hallitsemiseksi, kulumisen minimoimiseksi ja toimintahäiriöiden ennalta ehkäisemiseksi

Keskeiset sisällöt:

Hydraulisten jarrupiirien erityisominaisuudet, jarrujen ja hidastinten käyttörajoitukset, jarrujen ja hidastimen yhteiskäyttö, nopeuden ja vaihteiston välityssuhteen yhteyden parantaminen, ajoneuvon inertian hyödyntäminen, hidastus- ja jarrutuskeinojen käyttö alamäessä, toimenpiteet toimintahäiriön varalle.

1.3 Tavoite on osata optimoida polttoaineen käyttö

Keskeiset sisällöt:

Polttoaineen käytön optimointi soveltamalla kohtien 1.1 ja 1.2 tietotaitoa.

1.4 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, hyötytilavuuden määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste, pakkausten ja kuormalavojen tyypit, tärkeimmät lukitusta edellyttävät tavaruokat, kiilaus- ja lukitusmenetelmät, lukitushihnojen käyttö, lukituslaitteiden tarkistus, käsittelylaitteiden käyttö, suojaiteiden asettaminen ja poistaminen.

1.5 Tavoite on pystyä huolehtimaan matkustajien turvallisuudesta ja mukavuudesta

Keskeiset sisällöt:

Pitkittäisten ja poikittaisten liikkeiden hallinta, tienkäytön jakaminen, sijainti ajoradalla, pehmeä jarrutus, akselinylityksen hallinta, erityisinfrastruktuurien käyttö (julkiset alueet, erikoiskaistat), turvallisen ajamisen ja kuljettajan muiden tehtävien välisten ristiriitojen ratkaiseminen, vuorovaikutus matkustajien kanssa, tiettyjen matkustajaryhmien kuljettamiseen liittyvät erityispiirteet (vammaiset, lapset)

1.6 Tavoite on osata kuormittaa ajoneuvo turvallisuussääntöjen ja ajoneuvon tarkoituksenmukaisen käytön mukaisesti

Keskeiset sisällöt:

Ajoneuvon liikkeessä vaikuttavat voimat, vaihteiston välityssuhteiden käyttö ajoneuvon kuorman ja tieprofiilin mukaan, ajoneuvon tai ajoneuvoyhdistelmän hyötykuorman määrittäminen, kuormituksen jakautuminen, akselin ylikuormituksen seuraukset, ajoneuvon vakaus ja painopiste.

2. Säännösten soveltaminen

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

2.1 Tavoite on tuntee tieliikenteen sosiaalinen ympäristö ja siihen liittyvä säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan enimmäistyöajat; asetusten (ETY) nro 3820/85 ja (ETY) nro 3821/85 periaatteet, soveltaminen ja seuraukset; seuraamukset ajopiirturin käyttämättä jättämisestä, virheellisestä käytöstä tai väärentämisestä; tieliikenteen sosiaalisen ympäristön tunteminen: kuljettajan oikeudet ja velvollisuudet perustason ammattipätevyyden ja jatkokoulutuksen osalta.

2.2 Tavoite on tuntee tavarankuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusluvut, tavarankuljetusta koskevien vakiosopimusten velvoitteet, kuljetussopimukseen kuuluvien asiakirjojen laadinta, kansainvälisten kuljetusluvut, tavarankansainvälisessä tiekuljetuksessa käytettävästä rahtisopimuksesta tehdyn yleissopimuksen (CRM-sopimuksen) velvoitteet, kansainvälisen rahtikirjan laadinta, rajanylitys, huolitsijat, tavaroiden mukana olevat erityisasiakirjat.

2.3 Tavoite on tuntee matkustajien kuljetusta koskeva säännöstö

Keskeiset sisällöt:

erityisryhmien kuljettaminen, bussien turvalaitteet, turvavyöt, ajoneuvon kuormitus

3. Terveys-, tie- ja ympäristöturvallisuus, palvelu, logistiikka

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt:

3.1 Tavoite on tiedostaa liikenteeseen ja työtapaturmiin liittyvät riskit

Keskeiset sisällöt:

Kuljetusalan työtapaturmien tyypit, tieliikenteen onnettomuustilastot, raskaiden ajoneuvojen ja linja-autojen osallisuus onnettomuuksiin, inhimilliset, aineelliset ja taloudelliset seuraukset

3.2 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään rikollisuus ja salamatkustajien kuljetus

Keskeiset sisällöt:

Yleinen informaatio, seuraukset kuljettajien kannalta, torjuntatoimenpiteet, tehtävät tarkastukset, kuljettajien vastuuseen liittyvä lainsäädäntö

3.3 Tavoite on pystyä ennalta ehkäisemään fyysiset riskit

Keskeiset sisällöt:

Ergonomiaperiaatteet: riskialttiit liikkeet ja asennot, fyysinen kunto, käsittelyharjoitukset, henkilökohtaiset suojavarusteet,

3.4 Tavoite on tiedostaa fyysisen ja henkisen suorituskyvyn merkitys

Keskeiset sisällöt:

Terveellisen ja tasapainoisen ruokavalion periaatteet, alkoholin vaikutukset, lääkkeet ja muut käyttäytymiseen vaikuttavat aineet, väsymyksen ja stressin oireet, syyt ja vaikutukset, työn ja levon perusrhythmin keskeinen merkitys.

3.5 Tavoite on kyetä arvioimaan hätätilanteita

Keskeiset sisällöt:

Toiminta hätätilanteessa: tilanteen arviointi, tilanteen pahenemisen estäminen, avun kutsuminen paikalle, loukkaantuneiden auttaminen ja ensiavun antaminen, toimenpiteet tulipalon varalta, raskaan tavaraliikenteen ajoneuvossa olevien ja bussimatkustajien evakuoiminen, kaikkien matkustajien turvallisuudesta huolehtiminen, väkivaltatilanteissa toimiminen, vahinkoilmoituksen laadinnan periaatteet.

3.6 Tavoite on osata käyttäytyä yrityksen imagoa tukevalla tavalla

Keskeiset sisällöt:

Kuljettajan käyttäytyminen ja yrityksen imago: kuljettajan työn laadun merkitys yritykselle, kuljettajan eri roolit, kuljettajan työssään kohtaamat henkilöt, ajoneuvon kunnossapito, työn organisointi, riidan seuraukset kaupallisella ja taloudellisella tasolla.

3.7 Tavoite on tuntee tavarankuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (kilpailu, rahtaajat), tiekuljetusten eri toimintamuodot (muiden lukuun tehtävät kuljetukset, kuljetuksiin liittyvät toiminnot), kuljetusyritysten päätyyppien ja kuljetuksiin liittyvien toimintojen organisaatiot, erityiskuljetusmuodot (säiliökuljetukset, kylmäkuljetukset jne.), alan kehitys (palvelujen monipuolistaminen, rautatie-maantiekuljetukset, alihankinnat jne.)

3.8 Tavoite on tuntee matkustajakuljetusten taloudellinen ympäristö ja markkinajärjestelmä

Keskeiset sisällöt:

Tiekuljetukset suhteessa muihin kuljetusmuotoihin (raideliikenne, yksityisautot), tiekuljetusten eri toimintamuodot, maan rajojen ylittäminen (kansainvälinen liikenne), matkustajayritysten päätyyppien organisaatiot.

Logistiikan perustutkintoon ei sisälly kuljetusalan perustason jatkokoulutusta.

Tutkinnon osan arviointisuunnitelma**Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Kuljetusalan perustason ammattipätevyys, 10ov**

Koe suoritetaan, kun säädetty opetus on saatu. Koe saadaan suorittaa vaiheittain kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa tai ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkintosuorituksen yhteydessä, kun kysymys on mainittu lain 15 §:n 1 momentin mukaisesti järjestettävästä kokeesta. Koe on kirjallinen. Koe saadaan järjestää suullisesti ammattiosaamisen näytön tai näyttötutkinnon yhteydessä tai jos se erityisestä syystä, kuten kokelaan lukihäiriön vuoksi, katsotaan tarpeelliseksi. Kokeen on sisällettävä vähintään yksi kysymys oppiaineiden jokaista tavoitetta kohden. Kokeen kaikista kysymyksistä pitää olla yhteensä vähintään 75 % oikein. Kokeen kieli on suomi tai ruotsi, jollei opetusministeriön koulutuksen järjestämisluvasta muuta johdu. Kokeen arvioijalla on oltava tehtävän edellyttämä asiantuntemus ja ammattitaito.

5.1.2 Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- tehdä perushuoltotoimet kuorma-autolle ja käyttää tarvittavia työvälineitä ja menetelmiä
- tunnistaa kuorma-autoon kuuluvia hydrauliiikan, pneumatiikan ja sähkötekniikan laitteita ja toimintaperiaatteita
- käyttää tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmia
- käyttää sähköpostia ja etsiä tietoa internetistä
- toimia osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää
- käyttää logistiikan telemaattisia järjestelmiä
- määrittellä tarvittaessa työtehtävässään rahduspainon
- käyttää yleisimpiä kuljetusasiakirjoja
- pakata, tulkita ja tehdä yleisimpien pakkausten ja kuljetusyksiköiden merkinnät
- käyttää tavaraterminaalissa olevia apu – ja kuormankäsittelylaitteita
- vastaanottaa ja säilyttää tavaroita
- kerätä ja lähettää tavaroita
- kuormata, varmistaa ja purkaa erilaisia kappaleita säädösten ja määräysten mukaan kuorma-auton kuormatiloissa
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatu järjestelmien vaatimuksia
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtilanteissa
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- ensiapu 1-kurssia vastaavat tiedot ja taidot
- tehdä osaltaan työsopimuksen
- alansa työturvallisuusohjeet.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oman työn suunnittelu	suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti	suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä	noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Työn kokonaisuuden hallinta	suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan	suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön	suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terminaalitoimintot	punnitsee ohjattuna, kuutioi ja lavametrirtää erilaisia tavaroita	rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita	rahdittaa itsenäisesti yleisimpiä kuljetettavia tavaroita ja neuvoo asiakasta

	lukee ja ymmärtää kuljetusasiakirjoista keskeiset tiedot	käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja	käyttää erilaisia kuljetusasiakirjoja ja tehdä tarvittaessa sähköiset kirjaukset
Tavaran käsittely	tekee ohjattuna kestävän pakkauksen	pakkaa tavarat ja käyttää keskeisiä pakkausmerkintöjä ohjattuna	pakkaa tavarankuljetuksen edellyttämällä tavalla
	purkaa ja vastaanottaa tavarankuljetuksen ohjattuna	vastaanottaa ja sijoittaa tavarankuljetuksen ohjeiden mukaan	vastaanottaa ja sijoittaa tavarankuljetuksen määrättyyn paikkaan
	tekee tavarankuljetuksen keräilyohjattuna	tekee tavarankuljetuksen keräilyohjattuna ja valmisteleetavarankuljetusta varten ohjeiden mukaan	keräilee tavarankuljetusta ja sijoittaa ne oikeisiin lähetyspaikkoihin
Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen	tarkastaa ohjattuna ja käyttää kuormansidontavälineitä ja haarukkavaunua	käyttää itsenäisesti kuormansidontavälineitä sekä ohjatusti kuormankäsittelylaitteita määrätysten mukaisesti	tarkastaa ja käyttää kuormansidonta- ja käsittelylaitteita määrätysten mukaan sekä huomioi olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön
	valmisteleetavarankuljetuksen kuormatilan ja kuormatilan säästöjen mukaisesti	kuormaa kuormatilan kuormatilan kuormatilan perusperiaatteiden mukaisesti käyttäen soveltuvia kuormankäsittelylaitteita	kuormaa kuormatilan kuormatilan mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä
	varmistaa yksittäisen kappaleen määrätysten mukaisesti	käyttää kollojen sijoittelua ja tuentaa kuorman varmistuksen apukeinona	soveltaa tarvittavia kuorman varmistuksen keinoja määrätysten ja ohjeiden mukaisesti
Ajoneuvotekniikka	osaa tunnistaa ajoneuvon huoltokohteet ja käyttää tarvittaviin toimenpiteisiin oikeita työvälineitä	osaa suorittaa voiteluhuollon ympäristövaatimusten mukaisesti oikeilla välineillä	osaa vaihtaa yleisimpiä kulutusosia oikeilla välineillä ja menetelmillä
	tunnistaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä	selvittää hydraulisten, pneumaattisten ja sähköisten järjestelmien	tarkastaa ja huoltaa hydraulisia, pneumaattisia ja sähköisiä järjestelmiä

		toimintaperiaatteet erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa	erilaisissa ajoneuvoissa ja työlaitteissa
Työympäristö	pitää tarvittavat työvälineet ja asiakirjat siisteinä ja järjestyksessä sekä osaa siivota työympäristönsä	lajittelee työssä syntyneet jätteet	toteuttaa työssään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia valintoja
Tietotekniikka	lähettää ja vastaanottaa sähköpostia sekä käyttää internetiä oman alansa tiedonhakuun	tekee yksinkertaisia tehtäviä tekstinkäsittely-, laskenta- ja esitysgrafiikkaohjelmilla	käyttää yhtä oman alansa tietotekniikan sovellusta
	käyttäytyy ja vastata puhelimeen työtehtävän edellyttämällä tavalla.	pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.	on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Kuljetusyksiköt	tietää yleisimmät kappaletavaroiden kuljetuksessa käytettävät kuljetusyksiköt	tietää erilaisille kappaletavaroille soveltuvat kuljetusyksiköt	valitsee erilaisille kappaletavaroille ja kuormatiloille soveltuvat kuljetusyksiköt
Laatu- ja ympäristöjärjestelmät	tietää yleisimmät käytössä olevat laatu- ja ympäristöjärjestelmät	selvittää laatu- ja ympäristöjärjestelmien perusperiaatteet	tietää laatu- ja ympäristöjärjestelmien merkityksen yrityksen toiminnassa
Yrittäjyys	noudattaa ohjattuna työssään taloudellisen työskentelyn periaatteita	noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita	arvioi ja kehittää työtään yrityksen taloudellisten ja laadullisten tavoitteiden suuntaisesti

	tietää työsopimuksen solmimisen periaatteet	selvittää työsopimuksesta sopijaosapuolten oikeudet ja velvollisuudet	tuntee työsopimusosapuolten oikeudet ja velvollisuudet työmarkkinajärjestelmän osana
Riskienhallinta	kartoittaa yksinkertaisin menetelmin kuljetusvahinkojen riskejä	tietää säädösten velvoitteet kuljetuksen suorittajalle kuljetusvahinkotapauksissa	tuntee kuljetus- ja vastuuvakuutusten korvausperiaatteet
	suorittaa ensiapukoulutuksen	täyttää vahinkoilmoituksen ja antaa hätäensiavun	tietää miten toimia onnettomuustilanteessa
Logistiset järjestelmät	toimii osana työtehtävänsä edellyttämää logistista järjestelmää	selvittää kuljetuslogistiikan järjestelmän peruseriaatteet	arvioi ja soveltaa sekä kehittää omaa toimintaansa erilaisissa logistisissa järjestelmissä
	tietää yleisimmät telemaattiset järjestelmät.	käyttää yhtä telemaattista sovellusta.	valitsee ja käyttää tehtävän edellyttämää telemaattista sovellusta.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat	tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen	arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen	toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa	johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen

Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja
Ammattietiikka	noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti	toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti	suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
	tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.	toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

<p>Tutkinnon osan arviointisuunnitelma</p>
<p>Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta 30ov</p>
<p>Toteutus: Tutkinnon osan opetus toteutetaan oppilaitoksen luokka- ja työsalitiloissa, käytännön harjoituksissa sekä työssäoppimalla.</p> <p>Keskeistä ovat perusvalmiudet autonkuljettajan ammatissa toimimiseen ja suuntautumisen erilaisiin kuljetustoimintoihin. Ammatilliset opinnot suuntautuvat mm. kuormankäsittelyyn, ajoneuvohuoltoon, kuljetusyrittäjänä toimimiseen sekä, informaatiolaitteiden hallintaan.</p> <p>Opiskelu painottuu erilaisiin kuljetustehtäviin, joita suoritetaan aidossa kuljetusalan ympäristössä, sisältäen myös tehtävään liittyvän reittisuunnittelun ja asiakaspalvelun. Turvallinen toiminta kaikissa olosuhteissa sekä ympäristönsuojelun huomioiminen ovat hyvin tärkeitä asioita autonkuljettajan ammatissa. Teoriaopinnoissa opiskellaan mm. ajoneuvojen laitteita ja niiden toimintaperiaatteita, logistiikkaan liittyviä Atk-ohjelmia, sekä yrittäjyyden ja sisäisen yrittäjyyden periaatteita.</p> <p>Tutkinnon osan opiskelun aikana opiskelija oppii perustaidot ensiavun antamisessa, ja suorittaa EA1-kurssin</p> <p>Tutkinnon osan opintojen ajoitus on kuvattu edellä, luvussa 3 Opintojen eteneminen ja ajoitus.</p>
<p>Ammattiosaamisen näyttö: Tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö toteutetaan kolmannen opintovuoden aikana, tutkinnon osan opiskelun loppuvaiheessa. Näyttö toteutetaan työssäoppimispaikalla tai oppilaitoksessa.</p> <p>Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa valmistelemalla kappalevaralähetyksen sekä kuormaamiseen käytettävän kuorma-auton kuormatilan jävälineet sekä kuormaamalla ja varmistamalla kuorman kuljetuksen edellyttämään kuormatilaan mahdollisimman aidossa kuljetusalan ympäristössä. Työtä tehdäänsiinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.</p> <p>Muu osaamisen arviointi täydentää ammattiosaamisen näytöllä tehtyä arviointia. Muun arvioinnin menetelminä käytetään monipuolisesti tutkinnon osan arviointiin soveltuvia menetelmiä, kuten arviointikeskustelu, toiminnallinen arviointi ja erilaiset tentit.</p>

Arviointikohde	Arviointimenetelmä		Arvioijat
	AON	Muu	
1. Työprosessien hallinta			
Oman työn suunnittelu	X		Tämän tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön arvioi työpaikkaohjaaja ja/tai opettaja , milloin opettajia on useampia, opettajat yhdessä. Opiskelija osallistuu arviointiin tekemällä itsearvioinnin.
Työn kokonaisuuden hallinta	X		
Taloudellinen ja laadukas toiminta	X		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Terminaalitoiminnot	X		Muun arvioinnin tekee opettaja tai, milloin opettajia on useampia, opettajat yhdessä.
Tavarankäsittely	X		
Kuormaaminen ja kuorman varmistaminen	X		Tietotekniikassa käytännön harjoitustyöt, joiden arvioinnin tekee opettaja.
Ajoneuvotekniikka	X		
Työympäristö	X		
Tietotekniikka		X	
Asiakaspalvelu	X		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Kuljetusyksiköt	X		
Laatu- ja ympäristöjärjestelmät	X		
Yrittäjyys	X		
Riskienhallinta	X		
Logistiset järjestelmät	X		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	X		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	X		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	X		
Ammattietiikka	X		

Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen	Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen perustuu tallennettuun arviointiaineistoon ja arviointikeskusteluun. Arviointipäätöstä tehtäessä huomioidaan opiskelijan itsearviointi. Tämän tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja tai opettaja tai molemmat yhdessä.
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin perusteella. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla. Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu pääosin ammattiosaamisen näytön arvosanan perusteella. Muu arviointi täydentää arvosanan muodostamista.

5.1.3 Yhdistelmäajoneuvokuljetukset

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suorittaa päivittäiset tarkastukset ja tarvittavat huoltotoimet yhdistelmäajoneuvolle
- kytkeä ja irrottaa kuorma-autoon soveltuvan perävaunun
- käyttää työtehtävässään tarvittavia asiakirjoja
- valita työtehtävän edellyttämän yhdistelmäajoneuvon ja kuormatilan
- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- käyttää kappaletavarakuljetuksissa kuormaukseen, purkamiseen ja kuljettamiseen
- tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- kuormata ja purkaa yhdistelmäajoneuvon kuorman säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla
- kuljettaa yhdistelmäajoneuvoa säädösten ja määräysten mukaan
- suorittaa annetun kuljetustehtävän sekä jakelu- että runkoliikenteessä
- käyttää trukkia turvallisesti työtehtävässään
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn
- vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatujärjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa.

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja suorittaa

- CE -luokan kuljettajatutkinnon
- ADR-peruskurssin ja kokeen hyväksytysti
- kuljetusalan työturvakortin hyväksytysti.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmella eri osaamisen tasolla sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oman työn suunnittelu	suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti	suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä	noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Työn kokonaisuuden hallinta	suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan	suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön	suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Yhdistelmäajoneuvon käyttöönotto ja ajon päättäminen	tarkastaa yhdistelmäajoneuvon liikenneturvallisuuskunnon ennen ajoonlähtöä	tekee tarvittavat täydennykset ja toimenpiteet ennen ajoon lähtöä ja ajon päätyttyä	seuraa yhdistelmäajoneuvonkuntoa ja osaa vian ilmetessä informoida korjaamohenkilökuntaa
Reittisuunnittelu	löytää opastettuna, kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään	suunnittelee ja aikatauluttaa valitsemansa reitin	suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin
Kuljetustehtävä	kuormaa, varmistaa ja purkaa yhdistelmäajoneuvon kappaletavaran säädösten mukaisesti	kuormaa, varmistaa ja purkaa kappaletavaran säädösten mukaisesti oikeassa purkujärjestyksessä	kuormaa mahdollisimman suuren hyötykuorman oikeassa purkujärjestyksessä kuljetustehtävän edellyttämään yhdistelmäajoneuvoon

		suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti	suorittaa kuljetustehtävän säädösten mukaisesti
		täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raporteja	selvittää yhdistelmäajoneuvon ja kuorman asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen
Lisälaitteet ja välineet	tietää lämmönsäätölaitteen toimintaperiaatteen ja käyttää kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä	käyttää lämmönsäätölaitteita ja kappaletavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita	tarkastaa ja käyttää lämmönsäätölaitteita ja työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön
Asiakaspalvelu	käyttäytyy ja vastaa puhelimeen ohjeiden mukaisesti.	pukeutuu ja toimii asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.	on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Turvallinen kuljettaminen	kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon fysiikan lakien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen	tietää henkilöiden ja tavaran luvanvaraiseen kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset	tietää tiekuljetussopimuslain perusasiat ja osaa soveltaa säädöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa
	tietää maksimijaoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein	tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään	suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset

	tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet.	ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset	suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.
--	--	--	--

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat	kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen	arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen	toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa	johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja
Ammattietiikka	noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti	toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti	suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan

	tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.	toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.
--	---	---	--

Tutkinnon osan arviointisuunnitelma			
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: yhdistelmäajoneuvokuljetukset, 30 ov			
<p>Toteutus: Tutkinnon osan opetus toteutetaan oppilaitoksen luokka- ja työsalitiloissa käytännön harjoituksissa ja työssäoppimalla.</p> <p>Keskeistä on kuljettaa yhdistelmäajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla, työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita noudattaen.</p> <p>Opiskelu painottuu kuorma-auton kuljettamiseen säädösten ja määräysten mukaan, CE-ajokortin hankkimiseen sekä Adr-peruskurssin suorittamiseen ja yhdistelmäajoneuvon kuormaamiseen ja purkamiseen säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla</p> <p>Tutkinnon osan opiskelun aikana opiskelija suorittaa tulityö- ja työturvallisuuskortin</p> <p>Tutkinnon osan opintojen ajoitus on kuvattu edellä, luvussa 3 Opintojen eteneminen ja ajoitus.</p>			
<p>Ammattiosaamisen näyttö: Tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö toteutetaan kolmannen opintovuoden aikana, tutkinnon osan opiskelun loppuvaiheessa. Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimassa</p> <p>Ammattitaidon osoittamistavat</p> <p>Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa kuljettamalla ajoneuvoyhdistelmällä kappalevarakuorman mahdollisimman aidossa kuljetusalan ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.</p> <p>Muu osaamisen arviointi täydentää ammattiosaamisen näytöllä tehtyä arviointia. Muun arvioinnin menetelminä käytetään monipuolisesti tutkinnon osan arviointiin soveltuvia menetelmiä, kuten arviointikeskustelu, toiminnallinen arviointi ja erilaiset tentit.</p>			
Arviointikohde	Arviointimenetelmä		Arvioijat
	AON	Muu	
1. Työprosessien hallinta			
Oman työn suunnittelu	X		Tämän tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön arvioi opettaja tai opettajat yhdessä ja työpaikkaohjaaja. Opiskelija osallistuu arviointiin tekemällä itsearvioinnin.
Työn kokonaisuuden hallinta	X		
Taloudellinen ja laadukas toiminta	X		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			Muun arvioinnin tekee opettaja tai, milloin opettajia on useampia, opettajat yhdessä.
Päivittäiset tarkastukset ja huoltotoimet	X		
Reittisuunnittelu	X		
Kuljetustehtävä	X		

Lisälaitteet ja välineet	X		
Asiakaspalvelu	X		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Turvallinen kuljettaminen	X		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	X		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	X		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	X		
Ammattietiikka	X		
Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen	Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen perustuu tallennettuun arviointiaineistoon ja arviointikeskusteluun. Arviointipäätöstä tehtäessä huomioidaan opiskelijan itsearviointi. Tämän tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja tai opettaja tai molemmat yhdessä.		
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä ja työpaikkaohjaaja. Arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin perusteella. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla. Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu pääosin ammattiosaamisen näytön arvosanan perusteella. Muu arviointi täydentää arvosanan muodostamista.		

5.1.4 Massatavarakuljetukset

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja valita kuljetustehtävään soveltuvan reitin
- kuormata ja purkaa kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän massatavaroilla
- säädösten ja työtehtävän edellyttämällä tavalla
- kuljettaa kuorma-autoa tai ajoneuvoyhdistelmää säädösten ja määräysten mukaan

- työtehtävän edellyttämässä erityisolosuhteissa
- suorittaa annetun kuljetustehtävän
- käyttää massatavarakuljetuksissa kuormaukseen, kuljettamiseen ja purkamiseen
- tarvittavia lisälaitteita ja välineitä
- tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet
- käyttää työtehtävän edellyttämiä telemaattisia sovelluksia ja kuormavaakoja
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa kuljetustehtävässään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn
- vaikuttavat asiat
- noudattaa työssään sisäisen yrittäjyyden periaatteita ja laatu järjestelmien vaatimuksia
- toimia asiakaspalvelutilanteissa

Lisäksi opiskelija tai tutkinnon suorittaja

- suorittaa tieturvakoulutuksen.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmella eri osaamisen tasolla sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oman työn suunnittelu	suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti	suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä	noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Työn kokonaisuuden hallinta	suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan	suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön	suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Reittisuunnittelu	löytää opastettuna kartan tai navigaattorin tai molempien avulla oikean määränpään	suunnittelee valitsemansa reitin ja purkupaikat	suunnittelee ja valitsee kuljetustehtävään ja olosuhteisiin soveltuvan taloudellisen ja turvallisen reitin
Kuljetustehtävä	kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon massatavarakuorman säädösten mukaisesti	kuormaa, varmistaa ja purkaa kuorma-auton tai yhdistelmäajoneuvon turvallisesti ja täsmällisesti	kuormaa kuljetustehtävän edellyttämään kuorma-autoon tai yhdistelmäajoneuvoon mahdollisimman suuren hyötykuorman erilaisilla massalajeilla

	suorittaa massakuljetustehtävän säädösten mukaisesti	suorittaa massakuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti	suorittaa massakuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti
	selvittää kuorma-auton tai ajoneuvoyhdistelmän asiakirjoista säädösten mukaisen kuormauksen	täyttää kuljetustehtävän edellyttämiä raportteja	laatia laatujärjestelmän edellyttämiä poikkeama- tai vahinkoraportteja
Lisälaitteet ja välineet	käyttää massatavaran käsittelyssä ja kuljetuksessa tarvittavia ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä	käyttää massatavaran käsittelyssä tarvittavia työkoneita ja laitteita	tarkastaa ja käyttää ajoneuvossa olevia laitteita ja välineitä sekä työkoneita määräysten mukaan ja huomioida olosuhteiden vaikutukset turvalliseen ja taloudelliseen käyttöön
Asiakaspalvelu	käyttäytyy ja vastata puhelimeen ohjeiden mukaisesti.	pukeutuu ja toimia asiallisesti työtehtävän edellyttämällä tavalla.	on aloitteellinen sekä arvioi ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Turvallinen kuljettaminen	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
	kuljettaa ajoneuvoa turvallisesti säädösten edellyttämällä tavalla ja ottaa huomioon massatavaralajien vaikutuksen kuljetustehtävän suorittamiseen	tietää massatavaran kuljettamiseen ja näihin käytettäviin ajoneuvoihin liittyvät säädökset	tunnistaa ja erottaa toisistaan eri massatavaralajit ja niiden ominaisuudet ja osaa soveltaa säädöksiä sekä fysiikan lakeja työssään erilaisissa tilanteissa
	tietää maksimiajoajat sekä minimilepoajat vuorokaudessa ja käyttää ajopiirturia oikein	tietää keskeiset ajo- ja lepoaikasäädökset sekä keskeiset työaikasäädökset ja soveltaa niitä työssään	suunnittelee ja aikatauluttaa työtehtävänsä ottaen huomioon ajo- ja lepoaikasäädökset sekä työaikasäädökset
tunnistaa ennakoivan ajon periaatteet.	ymmärtää ennakoivan ajamisen turvallisuusvaikutukset.	suorittaa oman työtehtävänsä ennakoivan ja taloudellisen ajon periaatteita noudattaen.	

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita sekä tietää työvireyteen vaikuttavat asiat	tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen	arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi
			tietää terveellisen ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen	toimii vuorovaikutustilanteissa ja työskentelee asiakkaiden kanssa	johdattaa asiakkaan vuorovaikutustilanteeseen
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja
Ammattietiikka	noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti	toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti	suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
	tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.	toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma			
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Massatavarakuljetukset, 20 ov			
<p>Toteutus: Tutkinnon osan opetus toteutetaan oppilaitoksen luokka- ja työsalitiloissa ja työssäoppimisessa sekä käytännön harjoituksissa.</p> <p>Keskeistä on turvallisten ja oikeaoppisten työskentelytapojen omaksuminen ja niiden mukaan toimiminen sekä autonkuljettajan ammatissa tarvittavien tietojen, taitojen ja asenteiden sisäistäminen ja noudattaminen.</p> <p>Opiskelu painottuu massatavaran kuormaamiseen, kuljettamiseen ja purkamiseen erilaisia käytännön tilanteita luomalla.</p> <p>Tutkinnon osan opintojen ajoitus on kuvattu edellä, luvussa 3 Opintojen eteneminen ja ajoitus.</p>			
<p>Ammattiosaamisen näyttö: Tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö toteutetaan kolmannen opintovuoden aikana, tutkinnon osan opiskelun loppuvaiheessa. Näyttö toteutetaan oppilaitoksessa tai työssäoppimassa.</p> <p>Ammattitaidon osoittamistavat: Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa kuljettamalla kuorma-autolla tai ajoneuvoyhdistelmällä massatavarakuorman mahdollisimman aidossa kuljetusalan ympäristössä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.</p> <p>Muu osaamisen arviointi: Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.</p>			
Arviointikohde	Arviointimenetelmä		Arvioijat
	AON	Muu	
1. Työprosessien hallinta			Tämän tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön arvioi työpaikkaohjaaja tai opettaja tai molemmat yhdessä. Opiskelija osallistuu arviointiin tekemällä itsearviointin.
Oman työn suunnittelu	X		
Työn kokonaisuuden hallinta	X		
Taloudellinen ja laadukas toiminta	X		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			
Reittisuunnittelu	X		
Kuljetustehtävä	X		
Lisälaitteet ja välineet	X		
Asiakaspalvelu	X		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			

Turvallinen kuljettaminen	X		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	X		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	X		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	X		
Ammattietiikka	X		
Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen	<p>Ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättäminen perustuu tallennettuun arviointiaineistoon ja arviointikeskusteluun. Arviointipäätöstä tehtäessä huomioidaan opiskelijan itsearviointi. Tämän tutkinnon osan ammattiosaamisen näytön arvosanasta päättää työpaikkaohjaaja tai opettaja tai molemmat yhdessä.</p>		
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	<p>Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin perusteella. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla. Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön arvosanan perusteella.</p>		

6 AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVIEN TUTKINNON OSIEN TAVOITTEET JA ARVIOINTI

6.1 Äidinkieli, 4 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä
- ymmärtää työselitysten, suunnitelmien ja käyttöohjeiden keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii eri tavoilla tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi omaa äidinkielen taitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti
- osaa toimia erilaisissa logistiikka-alan vuorovaikutustilanteissa
- hallitsee logistiikka-alaan liittyvät erilaiset puheviestintätilanteet esimerkiksi työsuorituksen ja opinnäytteen esittelyn
- osaa laatia työsuunnitelmat ja raportit
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää logistiikka-alan ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään.

Arvioinnin kohteet / keskeiset sisällöt

- Tiedon hankinta
- Tekstien ymmärtäminen
- Kirjallinen viestintä
- Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen
- Mediaosaaminen
- Kielen ja kulttuurin tunteminen

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinninkohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisen tekstin päätarkoituksen ja osaa yhdistää sen tietoja omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa	ymmärtää tekstin tarkoituksen ja pääsisällön sekä osaa yhdistää ja vertailla sen yksityiskohtia omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa suhteuttaen	ymmärtää sekä tekstin tarkoituksen ja sanoman että yksityiskohtien merkityksen, tekee johtopäätöksiä ja arvioi tekstin sisältöä ja ilmaisutapaa
Kirjallinen viestintä	kirjoittaa ohjatusti ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita laatii ohjatusti ja mallin mukaan asiakirjat käyttää mallin mukaan tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia	kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä laatii asianmukaiset asiakirjat käyttää tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia ja muutakin tekstilajitietämystään	kirjoittaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja soveltaa tekstilajin vaatimuksia omissa teksteissään
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	toimii asiallisesti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa	toimii asiallisesti ja kohteliaasti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vakuuttavasti

	osallistuu keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja	osallistuu keskusteluun ja vie keskustelua tavoitteen suunnassa eteenpäin	osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti keskusteluun ja kantaa osaltaan vastuuta viestintäilmapiiiristä
	perustelee mielipiteensä	perustelee monipuolisesti mielipiteensä ja väitteensä	perustelee monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioi vaikuttamispyrkimyksiä
	osaa pitää lyhyen esityksen	saa puhuessaan kontaktin kuulijoihinsa ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata	pystyy puhuessaan ylläpitämään vuorovaikutusta, osaa havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi
Mediaosaaminen	tuntee ammattialansa keskeiset mediat	käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä	hyödyntää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä
	noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia	tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja velvoitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä	osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käyttöluvan
Kielen ja kulttuurin tunteminen	tunnistaa oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkityksen	ottaa huomioon kulttuurienvälisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan sekä toimii suvaitsevasti
	käyttää kirjallisuutta ja muita taidemuotoja elämyksellisesti.	osaa eritellä kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.	osaa analysoida ja tulkita kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 7. Estetiikka, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Kieli, tekstit ja vuorovaikutus* (Ä1), *Tekstien rakenteita ja merkityksiä* (Ä12), *Tekstit ja vaikuttaminen* (Ä14) sekä jokin seuraavista *Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa* (Ä13), *Teksti, tyyli ja konteksti* (Ä15), *Kieli, kirjallisuus ja identiteetti* (Ä16) tai *Puheviestinnän taitojen syventäminen* (Ä17) korvaavat *Äidinkieli, suomi* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Äidinkielen toteutussuunnitelma logistiikan perustutkinnossa

Keskeinen sisältö	Toteutus	Ammatillinen tutkinnon osa / toimintakokonaisuus
Tiedonhankinta	Opiskelutekniikat Tietotekniikka opiskelussa ja tiedonhankinnassa Työnhaku Lähteiden etsiminen ja käyttö Haastattelu Lähdekritiikki Tutustumiskäynnit Ammatti-ihmisen havainnointi	Terminaalityöskentely Kuorma-auton tavarakuljetusten hallinta Kuorma-autojen kuljetukset Opinnäyte
Tekstien ymmärtäminen	Tekstityyppejä: referaatti, raportti, essee (esim. koevastaus), sähköpostiviesti jne. Kaunokirjallisen tekstin analysointi Mediatekstin lukeminen Tietokirjallisuus tiedonlähteenä Kaunokirjallisuus elämysten lähteenä Onnettomuusraporttien lukeminen	Terminaalityöskentely Kuorma-auton tavarakuljetusten hallinta Kuorma-autojen kuljetukset Opinnäyte Työkoneiden käyttö ja huolto
Kirjallinen viestintä	Suullinen ja kirjallinen referointi Tekstityyppejä: referaatti, raportti, essee (esim. koevastaus), sähköpostiviesti jne. Kielenhuollon keskeiset periaatteet Kielenhuolto oman ammattialan teksteissä Kirjallinen argumentointi Työhakemuksen kirjoittaminen	Opinnäyte Terminaalityöskentely Oppimispäiväkirja

	Aineistopohjainen kirjoittaminen: lähteiden käyttö, lähdekritiikki, oman ja lainatun tekstin yhteensovittaminen	
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	<p>Puhe-esitys: suunnittelu, kohdentaminen ja kontakti, perusteleminen, havainnollistaminen, äänenkäyttö</p> <p>Esiintymisjännitys</p> <p>Kokoustekniikka</p> <p>Kokouksen kulku ja yleinen kokouskäytäntö</p> <p>Kokousasiakirjat (kokouskutsu, esityslista, pöytäkirja)</p> <p>Neuvottelutaito</p> <p>Palaverit</p> <p>Keskustelu- ja vuorovaikutustaidot</p> <p>Suullinen argumentointi</p> <p>Työhaastattelu ja siihen valmistautuminen</p> <p>Asiakaspalvelu</p> <p>Tapakulttuuri</p> <p>Kielen vaihtelu</p> <p>Oheisviestintä</p>	Opinnäytteen suullinen esitys
Mediaosaaminen	<p>Media oman ammattialan kannalta</p> <p>Medialukutaito</p> <p>Sähköpostiviestintä</p>	Opinnäyte
Kielen ja kulttuurin tunteminen	<p>Kaunokirjallisuus, teatteri ja elokuva elämysten lähteinä ja analyysin kohteina</p> <p>Kielen vaihtelu</p> <p>Tapakulttuuri</p> <p>Tutustuminen etnisiin ryhmiin esimerkiksi materiaalien tai käytännön tilanteiden kautta</p>	Terminaalityöskentely

Äidinkielen arvosanan määräytyminen ammatillisessa peruskoulutuksessa

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään opettajien pitämässä arviointikeskustelussa.

Keskeinen sisältö	Osaamisen arviointi
Tiedonhankinta	<i>Portfolio, opinnäyte</i>
Tekstien ymmärtäminen	<i>Portfolio, opinnäyte</i>
Kirjallinen viestintä	<i>Portfolio, opinnäyte</i>
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	<i>Opinnäytteen suullinen esitys, kokeet / portfolio.</i>
Mediaosaaminen	<i>Portfolio, opinnäyte</i>
Kielen ja kulttuurin tunteminen	<i>Portfolio, opinnäyte</i>

6.2 Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1ov

Tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy logistiikka-alan rutiinomaisista työtehtävistä ja arkipäivän tilanteista toisella kotimaisella kielellä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurin merkityksen monikulttuurisessa Suomessa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedon hankinta	tuntee sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteet	käyttää sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä	käyttää sanakirjoja, myös sähköisiä, ja muuta lähdeaineistoa hankkiakseen lisätietoa omaa alaa käsittelevistä vieraskielisistä yksinkertaisista ohjeistuksista
Tekstien ymmärtäminen ja kirjallinen viestintä	ymmärtää apuvälineitä käyttäen lyhyiden ja yksinkertaisten omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	kirjoittaa mallin mukaan lyhyitä työhön liittyviä tekstejä kuten työ- ja turvallisuusohjeet	kirjoittaa lyhyitä työhön liittyviä muistiinpanoja, ohjeita tai tilauslistoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	kertoo muutamalla sanalla itsestään tai tutuista asioista omassa työssään	selviytyy rutiininomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhetilanteista, jos puhekuppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaista, keskeistä sanastoa	toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvotusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkitys	on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen kohdatessaan pohjoismaalaisia	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin aseman monikulttuurisessa Suomessa
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	tunnistaa omien oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	kokeilee uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A1.3–A2.1 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A1.3–A2.1. (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Suomentanut Irma Huttunen ja Hanna Jaakkola 2003.)

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Arkielämää Pohjoismaissa (RUA1)* tai *Koulu ja vapaa-aika (RUB1)* korvaa *Toinen kotimainen kieli, ruotsi* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1ov
<p>Toteutus:</p> <p>Tutkinnon osa suoritetaan oppilaitoksessa luokkaopetuksena. Suullisia vuorovaikutustaitoja opiskellaan koko kurssin ajan suullisten paritehtävien avulla sekä tilannepohjaisten kotitehtävien avulla. Soveltuvien osien oppimisen apuna käytetään kielistudiota ja tietotekniikkaa. Opiskelijan kirjallisia taitoja arvioidaan palautettujen tehtävien, sanakokeiden sekä kirjallisen kurssikokeen avulla.</p> <p>Opiskeltavia teemoja ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Sanakirjan käyttö -Oman alan ammattitekstit ja ammattisanasto -Kirjalliset oman alan ohjetekstit -Lyhyet sähköpostiviestit ja niihin vastaaminen -Småprat -Omasta itsestä, omista opinnoistaan kertominen -Omasta työstään ja työtehtävistään kertominen -Suulliset oman alan asiakaspalvelutilanteet -Puhelinkieli -Kielen perusrakenteiden kertaus

Arviointikohde	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Tiedonhankinta	työskentely oppitunneilla, kotitehtävien valmistelu, kiinnostus oppiaineeseen	kurssin opettaja
Tekstien ymmärtäminen	tehtyjen tehtävien määrällinen ja laadullinen arviointi, aktiivisuus oppitunneilla, kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Kirjallinen viestintä	kirjallisten tehtävien määrällinen ja laadullinen arviointi, aktiivisuus oppitunneilla, kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja

Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttö-tilanteissa toimiminen	suullisten paritehtävien arviointi, sekä tilannepohjaisten tehtävien arviointi: kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Kielenopiskelu	suulliset ja kirjalliset kurssitehtävät, sanakokeet itsearviointi (opiskelija)	opiskelija , kurssin opettaja
Kielen ja kulttuurin tunteminen	itsearviointi (opiskelija) tilannepohjaiset harjoitukset: kielen rekisterin hallinta (formaalinen vs. informaalinen kieli)	opiskelija, kurssin opettaja
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	<p>Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai , jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla.</p> <p>Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinneista painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.</p>	

6.3 Vieras kieli, englanti, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee logistiikka-alan työtehtävissä tarvittavan kielitaidon
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	hakee tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ohjattuna ja sanakirjoja käyttäen	hakee omaa alaa koskevaa tietoa sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä käyttäen	hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Tekstien ymmärtäminen sekä kirjallinen viestintä	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä kirjallisia viestejä kirjoittaa ohjattuna mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita apuvälineitä käyttäen ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan kirjoittaa mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita sekä työstä annettua palautetta kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä sekä täyttää yksinkertaisia työhönsä liittyviä asiakirjoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan kertoo lyhyesti itsestään ja alansa työtehtävistä vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	ymmärtää tavanomaisimpia työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan kertoo itsestään ja työtehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaisia rakenteita	ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta normaalitempoisesta puheesta ja toimii niiden mukaan kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä tarvittaessa ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista sekä hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita

Kielen ja kulttuurin tuntemus	on tietoinen opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä	ymmärtää opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksen	soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	arvioi oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen kuvausasteikolla kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A2.2 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A2.1. (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Suomentanut Irma Huttunen ja Hanna Jaakkola 2003.)

Osaamisen tunnustamisessa lukion A-kielen kurssit *Nuori ja hänen maailmansa* ja *Opiskelu ja työ* korvaavat *Vieras kieli, A-kieli* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Englanti, 2 ov
<p>Toteutus:</p> <p>Tutkinnon osa suoritetaan oppilaitoksessa luokkaopetuksena. Suullisia vuorovaikutustaitoja opiskellaan koko kurssin ajan suullisten paritehtävien avulla sekä tilanepohjaisten kotitehtävien avulla. Soveltuvien osien oppimisen apuna käytetään kielistudiota ja tietotekniikkaa. Opiskelijan kirjallisia taitoja arvioidaan palautettujen tehtävien, sanakokeiden sekä kirjallisen kurssikokeen avulla.</p> <p>Englanti 1, 2 ov</p> <p>Jakson keskeisinä sisältökohtina ovat :</p> <ul style="list-style-type: none"> -tiedonhankinta -tekstien ymmärtäminen -kirjallinen viestintä -vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen

-kielen ja kulttuurin tuntemus -kielenopiskelu Opiskeltavia teemoja ovat: -sanakirjan käyttö -omasta itsestä ja omista opinnoista kertominen -CV, työhakemus ja työpaikkahaastattelu -materiaalit, muodot ja työvälineet -työturvallisuus -tiedonvälitystekniikka ja tietokoneet		
Arviointikohde	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Tiedonhankinta	työskentely oppitunneilla kotitehtävien valmistelu kiinnostus oppiaineeseen	kurssin opettaja
Tekstien ymmärtäminen	tehtyjen tehtävien määrällinen ja laadullinen arviointi, aktiivisuus oppitunneilla, kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Kirjallinen viestintä	kirjallisten tehtävien määrällinen ja laadullinen arviointi, aktiivisuus oppitunneilla, kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttö-tilanteissa toimiminen	suullisten paritehtävien arviointi, sekä tilannepohjaisten tehtävien arviointi: kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Kielenopiskelu	suulliset ja kirjalliset kurssitehtävät, sanakokeet itsearviointi (opiskelija)	opiskelija , kurssin opettaja
Kielen ja kulttuurin tunteminen	itsearviointi (opiskelija) tilannepohjaiset harjoitukset: kielen rekisterin hallinta (formaalinen vs. informaalinen kieli)	opiskelija, kurssin opettaja
Tutkinnon osan arvosanasta	Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettaja	

päättäminen	<p>on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla.</p> <p>Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinneista painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.</p>
--------------------	---

6.4 Matematiikka, 3 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä autoalaan liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa työtehtävien vaatimassa laajuudessa
- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä työtehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii työtehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Arvioinnin kohteet/keskeiset sisällöt

- Peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikköjen muunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- Matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- Laskimen ja tietokoneen käyttäminen
- Numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3

	Opiskelija		
Peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat	suorittaa työtehtäviin liittyvät rutiininomaiset laskutoimitukset ja tuntee keskeisimmät matemaattiset käsitteet ja esitystavat	suorittaa sujuvasti ammattiin liittyvät laskutoimitukset ja käyttää jossakin määrin matemaattisia käsitteitä ja esitystapoja ilmaisussaan	soveltaa ammattialalla tarvittavia laskutoimituksia ja arvioi tulosten tarkkuutta sekä hallitsee ammattialalla käytettävät matemaattiset käsitteet ja esitystavat
Matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi	ratkaisee työtehtäviin liittyvät keskeiset matemaattiset ongelmat joko päättämällä, graafisesti tai laskennallisesti sekä osaa arvioida tulosten suuruusluokkaa	ratkaisee ammattiin liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta	soveltaa matemaattisia menetelmiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisussa ja -asettelussa sekä arvioi menetelmien luotettavuutta ja tarkkuutta
Laskimen ja tietokoneen käyttäminen	käyttää laskinta ja tietokonetta työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen	käyttää sujuvasti laskinta ja tietokonetta ammattiin liittyvien matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen	käyttää soveltaen laskinta ja tietokonetta ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen
Numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen	käyttää tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä laskee ohjeen mukaan aineiston keskilukuja.	käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattiin liittyvien ongelmien ratkaisuun laskee keskeisimpiä tilastollisia tunnuslukuja.	soveltaa tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisuun sekä esittää tuottamia matemaattisia tuloksia tilastoina, taulukkoina ja graafisina esityksinä laskee tai määrittää annetusta aineistosta keskeisimmät tilastolliset tunnusluvut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 9. Matematiikka ja luonnontieteet.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Lausekkeet ja yhtälöt* (MAB1) ja *Geometria* (MAB2) tai *Funktiot ja yhtälöt* (MAA1) ja toinen seuraavista lukion kursseista *Polynomifunktiot* (MAA2) tai *Geometria* (MAA3) korvaavat *Matematiikan* opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Matematiikan toteutussuunnitelma logistiikan perustutkinnossa

Keskeinen sisältö	Toteutus	Ammatillinen tutkinnon osa / toimintakokonaisuus
Peruslaskutoimitukset, mittayksikköjen muunnokset ja prosenttilaskenta sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat	Peruslaskutoimitukset, laskujärjestys ja murtoluvut -laskimen käyttö -yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolasku -laskujärjestys, desimaaliluvut ja murtoluvut -potenssi ja juuri -suhde ja verranto Yksikkömuunnokset -massa, pituus, tilavuus, pinta-ala -mittayksiköiden muuntaminen logistiikan arkielämään liittyvissä tehtävissä Prosenttilasku -prosenttiosuus, alennus, vero, korko, alv, pitoisuus, hävikki kuljetustehtäviä suoritettaessa Tilastoaineiston kuvaaminen -taulukointi ja graafinen esittäminen Tasokuvioiden pinta-alat ja kappaleiden tilavuudet ja pinta-alat -pinta-alat (monikulmiot, ympyrä, lieriöt, kartiot, pallo ja monitahokkaat) ja tilavuudet (lieriöt, kartiot, pallo ja monitahokkaat) logistiikan arkielämään liittyvissä tehtävissä Geometrian ja trigonometrian sovelluksia logistiikan arkielämään liittyvissä tehtävissä. -erilaisten ongelmanratkaisutapojen havainnollistaminen Koordinaatiston geometria -jana ja $x - y$ -koordinaatisto	<i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i> <i>Työkoneiden käyttö ja huolto</i> <i>Kuorma-autokuljetukset</i> <i>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta</i> <i>Maa-aineisten kuljetus</i>
Matemaattiset menetelmät ja	Ammattialakohtaiset tehtävät	<i>Kuljetusalan perustason</i>

ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi	1.asteen yhtälö, verranto -yhtälön ratkaisu ja yhtälöiden käyttäminen logistiikan ja arkielämän probleemien ratkaisussa Tulosten oikeellisuuden arviointi	<i>ammattipätevyys Kuorma- autokuljetukset</i>
Laskimen ja tietokoneen käyttäminen	Laskimen käyttö Tehtävien ratkaiseminen laskinta käyttäen Logistiikan ja arkielämän tehtävien ratkaiseminen tietokonetta käyttäen	<i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i>
Numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen	Taulukoiden, kaavioiden, tilastoiden laatiminen ja tulkitseminen logistiikan ja arkielämään liittyvissä tehtävissä Tulosten oikeellisuuden arviointi	<i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i>

6.5 Fysiikka ja kemia, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa logistiikka-alan kannalta keskeisiä fysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- soveltaa logistiikka-alan kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee logistiikka-alan työtehtävien kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammatissaan tarvitsemiaan laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- ottaa huomioon työssään ympäristön ja ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti logistiikka-alalla tarvittavia aineita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia

- osaa tulkita terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammatinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Arvioinnin kohteet / keskeiset sisällöt

- Mekaniikan, lämpö- ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- Havainnointi ja mittaaminen
- Turvallinen ja ergonominen työskentely

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	tuntee fysiikan lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	osaa ottaa huomioon fysiikkaan liittyvät ilmiöt työtehtävissään	osaa itsenäisesti soveltaa fysiikan lainalaisuuksia työssään
Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit työssään, mutta tarvitsee osin ohjausta	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit tutuissa työtilanteissa	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit muuttuvissakin työtilanteissa

	<p>tulkitsee osin ohjattuna tavallisimpia tuotemerkintöjä</p> <p>laskee ohjattuna pitoisuuksia ja aineiden määriä sekä hankkii ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista</p>	<p>tulkitsee tavallisimpia tuotemerkintöjä</p> <p>laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä sekä hankkii tietoa käyttöturvallisuustiedotteista</p>	<p>tulkitsee itsenäisesti erilaisia alan tuotemerkintöjä</p> <p>laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä joustavasti erilaisissa työtilanteissa eri tietolähteistä hankkimansa tiedon mukaan</p>
Havainnointi ja mittaaminen	<p>toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä ohjatussa työtilanteessa</p> <p>tallentaa mittaukset ja havainnot ohjeiden mukaisesti ja esittää ne taulukoina ja graafeina sekä laskee tarvittaessa tuloksia, mutta tarvitsee joiltakin osin ohjausta</p>	<p>toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä omatoimisesti ja osaa arvioida mittaustulosten luotettavuutta</p> <p>osaa analysoida mittauksia ja havaintoja sekä tehdä tuloksista johtopäätöksiä</p>	<p>käyttää mittauksiin sopivimpia menetelmiä ja välineitä sujuvasti, toteuttaa mittaukset järjestelmällisesti ja huolellisesti ja osaa arvioida havaintojen ja mittausten tarkkuutta ja luotettavuutta</p> <p>osaa raportoida ja esittää tuloksia sekä arvioida tulosten ja johtopäätösten tarkkuutta ja luotettavuutta</p>
Turvallinen ja ergonominen työskentely	<p>työskentelee työturvallisuusohjeiden mukaisesti, mutta vaatii ohjausta ergonomiseen työskentelyyn.</p>	<p>työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti.</p>	<p>työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti ja ottaa omatoimisesti huomioon työympäristössä olevat riskitekijät.</p>

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 4. Terveys, turvallisuus ja työkyky, 6. Kestävä kehitys, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Fysiikka luonnontieteenä* (FY1) ja *Ihmisen ja elinympäristön kemia* (KE1) korvaavat *Fysiikan ja kemian* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Fysiikan ja kemian toteutussuunnitelma logistiikan perustutkinnossa

Fysiikan ja kemian toteutussuunnitelma logistiikan perustutkinnossa Kesk einen sisältö	Toteutus	Ammatillinen tutkinnon osa
Mekaniikan, lämpö- ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	<p>SI-järjestelmän perussuureet ja työn kannalta keskeiset mekaniikan suureet liikeoppi, dynamiikka, statiikka sekä nesteiden ja kaasujen ominaisuudet (nopeus, kiihtyvyys, tasainen pyörimisliike, voima, Newtonin lait, voimien yhdistäminen, kitka, keskeisliike, työ ja energia, teho ja hyötysuhde, voiman momentti, tasapaino, mekaaniset koneet, lujuus, nesteiden ja kaasujen ominaisuudet)</p> <p>Logistiikan ja jokapäiväisen elämämme kannalta lämpöopin keskeiset käsitteet.</p> <p>Lämmön ominaisuudet, lämpötilan mittaaminen, lämpölaajeneminen, lämpöenergia ja lämpömäärä, aineen olomuodot, lämmön siirtyminen ja lämpökoneet (pituuden lämpölaajeneminen, pinta-alan ja tilavuuden, nesteen ja kaasujen lämpölaajeneminen, lämpöarvo, olomuotojen muutokset ja lämpöenergia, lämmön siirtyminen ja polttomoottorin hyötysuhde).</p> <p>Sähköopin yleisen osuuden lähinnä käsitteet ja keskeiset sähköön liittyvät ilmiöt, niiden käytännön sovellukset sekä sähkölaitteiden turvallinen käyttö.</p> <p>Sähköopin peruskäsitteet tavallisimmat perussuureet ja niiden väliset suhteet, sähkövirtapiiri, sähkövirran vaikutukset ja sähkölähdekytkennät sekä elektroniikan perusteet (sähkövaraus, jännite, elektronivirta ja sähkövirta, resistanssi, Ohminlaki, sähköteho, -energia ja -työ, sarja- ja rinnankytkentä, sähkövirran vaikutukset ja vaihtosähkön peruskäsitteet).</p>	<p>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</p> <p>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta</p> <p><i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i></p>
Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	<p>Kuljetusalalla käytettävien aineiden tärkeimmät alkuaineet ja niiden ominaisuudet sekä kemialliset reaktiot.</p> <p>Seosten ainemäärä, pitoisuus, rakenteiden tunteminen ja niiden syntymiseen ja hajoamiseen vaikuttavat tekijät (hapot, emäkset ja suolat, pH, pesu- ja puhdistusaineet öljytuotteet).</p>	<p><i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i></p>

Havainnointi ja mittaaminen	Nopeuden, kiihtyvyyden, hidastavuuden ja kitkan mittaaminen ja laskeminen fysiikan havaintovälineitä hyväksikäyttäen huomioiden autotekniikan sovellukset Välityssuhteen mittaaminen Tasapainon ja tukivoimien mittaaminen Lämpötilan mittaaminen ja lämpölaajenemisen huomioiminen nesteitä käsiteltäessä Sähköjännitteen ja virran mittaaminen Virtalähteiden kytkennät ja jännitteen mittaaminen Aineiden punnitseminen Havaintojen kerääminen ja käsittely Mittaustulosten laskeminen	<i>Kuljetusalan perustason ammattipätevyys</i>
Turvallinen ja ergonominen työskentely	Laitteiden käyttöturvallisuus (mekaaniset-, sähkö- ja lämpölaitteet) Aineiden käyttöturvallisuus, kemikaalien oikea varastointi, käsittely ja hävittäminen Energian taloudellinen käyttö	<i>Kuorma-autokuljetukset</i> <i>Kuorma-auton tavarankuljetusten hallinta</i>

Fysiikan ja kemian arvosanan määräytyminen ammatillisessa peruskoulutuksessa

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään opettajien pitämässä arviointikeskustelussa.

Keskeinen sisältö	Osaamisen arviointi
Mekaniikan, lämpö- ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	Kirjallinen koe
Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	Kirjallinen koe
Havainnointi ja mittaaminen	Ammattiosaamisen näytön toteuttamissuunnitelma
Turvallinen ja ergonominen työskentely	Ammattiosaamisen näytön toteuttamissuunnitelma

6.6 Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- osallistuu oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa yhteisten asioiden hoitamiseen
- arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja
- tekee suunnitelman oman taloutensa hoitamisesta
- arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä Suomen kansantaloudelle
- hakee tietoa ammattialansa työpaikoista sekä Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	osallistuu ohjattuna yhteisten asioiden hoitamiseen	osallistuu sovitulla tavalla yhteisten asioiden hoitamiseen sekä tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin	osallistuu itsenäisesti yhteisten asioiden hoitamiseen sekä tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin
Toimintamahdollisuuksien arviointi	arvioi ohjattuna toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana	arvioi toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana	arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana

	tuntee opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet hakee tietoa kuluttajan keskeisistä oikeuksista ja velvollisuuksista	tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset vaikuttamismahdollisuudet oikeudet, edut ja velvollisuudet tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet	tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset demokraattiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	käyttää opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	käyttää itsenäisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa
Oman talouden hoitaminen	tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja varoistaan hankkii ohjattuna tietoa rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan hankkii tietoa rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan hankkii tietoa rahoituslähteistä ja vertailee niistä aiheutuvia kuluja
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	arvioi ohjattuna yrittäjyyden keskeiset vaikutukset työllisyyteen	arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen työllisyyteen	arvioi itsenäisesti yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen kansantalouteen
Tiedon haku ammattialan työpaikoista ja Euroopan unionista	hakee tietoa ammattialansa työpaikoista paikallisesti hakee ohjattuna Euroopan unionin kansalaisia koskevaa tietoa.	hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.	hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti ja Euroopan unionin maista hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit *Yhteiskuntatieto* (YH1) ja *Taloustieto* (YH2) korvaavat *Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätiedon* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätiedon toteutussuunnitelma

Keskeinen sisältö	Toteutus	Ammatillinen tutkinnon osa
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	aktiivinen kansalaisuus osallistuminen ja päätöksenteko verkostoituminen toiminta oppilaitoksessa työssäoppiminen - työelämä	<i>Kuorma-autokuljetukset</i>
Toimintamahdollisuuksien arviointi	kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet oikeusturva kuluttajana toimiminen kuluttajansuoja	<i>Kuorma-autokuljetukset</i>
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	yhteiskunnan palvelutoiminta sosiaaliturva verotus julkisen talouden rahoittajana yrittäjyyspalvelut	<i>Kuorma-auton tavarakuljetusten hallinta</i>
Oman talouden hoitaminen	oman talouden hoidon vastuut, uhat ja mahdollisuudet rahoituslähteet luottosanasto	<i>Kuorma-auton tavarakuljetusten hallinta</i>
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	yrittäjän ja työntekijän asema kansantaloudessa yrittäjyys ja yrittäjätoiminta työllisyys	<i>Kuorma-auton tavarakuljetusten hallinta</i>
Tiedon haku ammattialan työpaikoista ja Euroopan unionista	työn merkitys työuran suunnittelu ammattialan työpaikkahaku Suomesta ja Euroopan unionin maista Euroopan unionin merkitys Suomelle ja suomalaisille kansalaisina, opiskelijoina ja työntekijöinä	<i>Kuorma-autokuljetukset</i>

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tiedon arvosanan määräytyminen ammatillisessa peruskoulutuksessa

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään opettajien pitämässä arviointikeskustelussa.

Keskeinen sisältö	Osaamisen arviointi
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	<i>aktiivisuus, osallistuminen, oppimistehtävät, kirjallinen koe</i>
Toimintamahdollisuuksien arviointi	<i>aktiivisuus, oppimistehtävät, kirjallinen koe</i>
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	<i>toiminnallinen aktiivisuus, oppimistehtävät, kirjallinen koe</i>
Oman talouden hoitaminen	<i>aktiivisuus, vastuullisuus, oppimistehtävät, kirjallinen koe</i>
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	<i>aktiivisuus, oppimistehtävät, kirjallinen koe</i>
Tiedon haku ammattialan työpaikoista ja Euroopan unionista	<i>aktiivisuus tiedon haussa, oppimistehtävät, kirjallinen koe</i>

6.7 Liikunta, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen liikunnan merkityksen toiminta- ja työkyvylle
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti pitää yllä fyysistä toimintakykyään	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
Terveyden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Taitoa ja kuntoa* (LI1) tai *Liikuntaa yhdessä ja erikseen* (LI 2) korvaa *Liikunnan* opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma		
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Liikunta, 1ov		
Toteutus:		
<ul style="list-style-type: none"> • opiskelija osallistuu monipuolisesti liikuntaan, erilaisissa toimintaympäristöissä eri vuoden aikoina olosuhteiden mukaan huomioiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia parantava lajivalikoima • opiskelija osallistuu ryhmäliikuntaan, joukkuepeleihin ja yksilöliikuntaan huomioiden oman toimintakykynsä ja kehon tuntemukset • opiskelija osallistuu taitoa ja kuntoa mittaavien testien suorituksiin ja pitää kirjaa työkykyisyydestään • opiskelija laatii omaa liikuntaharrastuneisuutta lisäävän ohjelman vapaa-ajalle • opiskelija tutustuu liikuntalajien sääntöihin ja turvaohjeisiin • opiskelija toimii toimintaa ohjaavien ohjeiden ja sääntöjen mukaan 		
Arviointikohde	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Lisäksi seurataan liikuntataitoja ja työkykyä. Liikuntataitoja ja kuntoa mittaavat testit ja opiskelijan täyttämät seurantakaaviot mm. liikuntapäiväkirja. Jatkuva näyttö.	Aineenopettaja
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Seurataan kykyä ymmärtää liikunnan merkitys hänen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen. Liikuntataitoja ja kuntoa mittaavat testit. Lisäksi seurataan omaehtoisen liikuntaharrastuneisuuden kehittymisen laatua ja määrää sekä kykyä laatia liikuntaohjelmia itselleen. Jatkuva näyttö.	Aineenopettaja

Vuorovaikutus ja yhteistyö	Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Seurataan opiskelijan kykyä noudattaa sääntöjä ja pelata reilua peliä eri liikuntatilanteissa. Arvioidaan opiskelijan ryhmätöitä. Jatkuva näyttö.	Aineenopettaja
Terveiden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Seurataan opiskelijoiden kykyä toimia liikuntatilanteissa turvallisesti. Jatkuva näyttö.	Aineenopettaja
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla. Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinnista, painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.	

6.8 Terveystieto, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- osoittaa toiminnallaan ja tiedoillaan halua ja kykyä ylläpitää ja edistää terveyttä
- ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- tietää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille
- tietää tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset ja osaa ehkäistä terveyttä kuluttavia tekijöitä
- tietää terveyttä edistävästä elintavoista ja tottumuksista
- ymmärtää liikunnan, ravinnon, levon, unen, virkistyksen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet ja ottaa ne huomioon toiminnassaan työssään
- tunnistaa talotekniikka-alan keskeiset terveyttä ja työkykyä kuormittavat tekijät ja osaa kehittää työskentelytapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyyttä yhteistyössä muiden kanssa
- osaa ehkäistä tapaturmia, hallitsee tavallisimmat ensiaputilanteet ja avun hakemisen ja osaa toimia ergonomisesti
- tietää väestön terveyseroista ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöistä ja niiden ennaltaehkäisystä
- tunnistaa omaan jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa toimia jaksamista edistävällä tavalla
- osaa tarvittaessa käyttää opiskeluterveyden- ja muita terveydenhuoltopalveluja, hyödyntää terveysliikuntaa ja ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	ottaa ohjattuna huomioon tavallisimpia terveyttä edistäviä elintapoja ja tottumuksia (kuten liikunta, ravinto, lepo, uni, virkistys, mielenterveys, ihmissuhteet, seksuaaliterveys) ja on halukas edistämään omaa terveyttään ja jaksamistaan	ottaa huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävät elämäntavat ja tottumukset, osallistuu niitä ja omaa jaksamistaan edistävään toimintaan	toimii terveyttä, hyvinvointia ja omaa jaksamistaan edistävällä tavalla, ehkäisee terveyttä kuluttavia tekijöitä ja perustelee toimintansa elintapojen ja terveyden välisellä tutkitulla tiedolla ja kokemuksella
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintaympäristön turvallisuutta edistävien toimintatapojen noudattaminen	noudattaa yhteisössä sovittuja terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja, mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	ottaa toiminnassaan huomioon terveyttä ja toimintakykyä kuormittavia tekijöitä ja haluaa edistää toimintansa ja toimintaympäristönsä terveellisyyttä ja turvallisuutta	ottaa toiminnassaan monipuolisesti huomioon terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja edistää omalla toiminnallaan koko yhteisön hyvinvointia
Terveysliikunnan ja terveydenhuoltopalvelujen hyödyntäminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna terveyttä edistävää liikuntaa ja osaa tarvittaessa hakea apua terveydenhuollon palveluista	toteuttaa terveyttä edistävää liikuntaa laatimansa ohjelman mukaan ja käyttää tarvittaessa terveydenhuollon palveluja	hyödyntää itsenäisesti terveysliikunnan mahdollisuuksia oman toimintakyvyn ylläpitämisessä ja osaa hyödyntää terveydenhuoltopalveluja tilanteen vaatimalla tavalla

<p>Tapaturmien ehkäisy ja ensiapu sekä ergonominen toiminta</p>	<p>tunnistaa mahdollisia tapaturmariskejä, osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa sekä noudattaa tutuissa tilanteissa ergonomisia toimintatapoja</p>	<p>ehkäisee toiminnallaan tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä noudattaa ergonomisia toimintatapoja</p>	<p>toimii huolellisesti ja ennalta ehkäisee tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä työskentelee ergonomisesti ja itseään säästäen</p>
<p>Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä edistävien, kansansairauksia ennaltaehkäisevien ja terveyttä kuluttavien tekijöiden sekä ammatin haittavaikutuksia koskevan tietoperustan hallinta</p>	<p>tietää tavallisimmista terveyshaitoista (kuten tupakointi ja päihteiden käyttö) sekä tavallisimmista terveyttä ja toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista , mutta tarvitsee ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa</p>	<p>hyödyntää omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoperustaa, tuntee terveyttä kuluttavat tekijät sekä elintavoista johtuvat terveyshaitat ja on tietoinen mahdollisista ammattiinsa liittyvistä kuormitustekijöistä.</p>	<p>hyödyntää monipuolisesti omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoa ja hakee itsenäisesti tietoa mahdollisista ammattinsa haittavaikutuksista.</p>

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Ammattietiikka, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi *Terveyden perusteet* (TE1) korvaa *Terveystiedon* opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma		
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: <i>Terveystieto</i>, 1 ov		
Toteutus:		
<ul style="list-style-type: none"> • Opetuksen integrointi liikuntaan ja liikkumiseen sekä luokkaopetus. • Ohjeistettujen itsenäisen harjoittelun toteuttaminen, ryhmätyöt, opetuskeskustelut, portfolioit, ravinto- ja unipäiväkirjat. • Tutustumiskäynnit erilaisten terveyden-, sosiaali- ja hyvinvoinninpalvelujen tarjoajien luona. Aihealueisiin sopivat vierailijat/asiantuntijat. • Oman terveyskäyttämisen/hyvinvointisuunnitelman tekeminen analysointi sekä erilaisten testien ja nettitehtävien ja – kyselyjen hyödyntäminen. 		
Arviointikohde	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	Henkilökohtaisen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman arviointi. Havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - periaatteella. Kirjallinen ja/tai suullinen koe/kysely tai esitelmä.	Aineenopettaja
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintaympäristön turvallisuutta edistävien toimintatapojen noudattaminen	Henkilökohtaisen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman arviointi. Havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - periaatteella. Kirjallinen ja/tai suullinen koe/kysely tai esitelmä.	Aineenopettaja
Terveysliikunnan ja terveydenhuoltopalvelujen hyödyntäminen	Henkilökohtaisen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman arviointi. Havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - periaatteella. Kirjallinen ja/tai suullinen koe/kysely tai esitelmä.	Aineenopettaja

<p>Tapaturmien ehkäisy ja ensiapu sekä ergonominen toiminta</p>	<p>Henkilökohtaisen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman arviointi. Havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - periaatteella. Kirjallinen ja/tai suullinen koe/kysely tai esitelmä.</p>	<p>Aineenopettaja</p>
<p>Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä edistävien, kansansairauksia ennaltaehkäisevien ja terveyttä kuluttavien tekijöiden sekä ammatin haittavaikutuksia koskevan tietoperustan hallinta</p>	<p>Henkilökohtaisen liikunta- ja hyvinvointisuunnitelman arviointi. Havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - periaatteella. Kirjallinen ja/tai suullinen koe/kysely tai esitelmä.</p>	<p>Aineenopettaja</p>
<p>Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen</p>	<p>Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla.</p> <p>Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinnista, painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.</p>	

6.9 Taide ja kulttuuri, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taiteen ja kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja hyödyntää niiden ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteisössä
- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin, kehittää koulu yhteisön kulttuuria ja ylläpitää sen esteettistä ilmettä
- ilmaisee ajatuksia, kokemuksia ja tunteita esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden tai kuvataiteen keinoin ja arvostaa muiden ilmaisua ja näkemyksiä
- noudattaa kestävän kehityksen periaatteita materiaalien valinnassa ja työskentelyssään.

Taide ja kulttuurin toteutussuunnitelma logistiikan perustutkinnossa

Keskeinen sisältö	Toteutus	Ammatillinen tutkinnon osa / toimintakokonaisuus
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	<ul style="list-style-type: none"> - osallistuminen oman asuinpaikkakunnan taide ja kulttuuritapahtumiin - ideoi ohjattuna oppilaitoksen kulttuurista ja esteettistä ilmettä 	<i>Kuorma-autokuljetukset</i>
Tuotoksen tekeminen	<ul style="list-style-type: none"> - valmistaa omalle ammattialalleen soveltuvan luontoa ja energiaa säästävän tuotteen, teoksen tai esityksen 	Kuorma-autokuljetukset
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	<ul style="list-style-type: none"> - tutustuu ohjattuna eri kulttuuri- ja taidemuotoihin ja toteuttaa saamiaan vaikutteita oman ilmaisunsa kehittämiseen ja muiden arvostamiseen 	Kuorma-autokuljetukset Kuorma-auton tavarakuljetusten hallinta

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin	huolehtii koulu yhteisön kulttuurista ylläpitäen sen esteettistä ilmettä	uudistaa koulu yhteisön kulttuuria kehittämällä sen esteettistä ilmettä
Tuotoksen tekeminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiin ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen ottaa ohjeiden mukaan huomioon luonnon ja energian säästämisen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiin ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen toimii luontoa ja energiaa säästämällä materiaalien käytössä ja työskentelyssään	suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiin ja tunteitaan soveltavan ja ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen valitsee työskentellessään materiaalit luontoa ja energiaa säästämällä
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	kertoo muiden ilmaisussa tunnistamistaan kulttuurisista piirteistä.	antaa rakentavaa palautetta muiden ilmaisusta ja näkemyksistä.	kehittää omaa ilmaisuaan arvostaen muiden näkemyksiä.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 6. Kestävä kehitys, 7. Estetiikka.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssit: *Minä, kuva ja kulttuuri* (KU1) tai *Ympäristö, paikka ja tila* (KU2), *Musiikki ja minä* (MU1) tai *Moniääninen Suomi* (MU2) korvaavat *Taide ja kulttuuri* -opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Taide ja kulttuurin arvosanan määräytyminen ammatillisessa peruskoulutuksessa

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään opettajien pitämässä arviointikeskustelussa.

Keskeinen sisältö	Osaamisen arviointi
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	Todisteellinen osallistuminen: portfolion omatuottoiset taiteen ja kulttuurin hyödyntämistä käsittelevät osat.
Tuotoksen tekeminen	Tuotoksen arviointi ammatillisista ja taiteellisista lähtökohdista
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	Portfolion omatuottoiset kulttuurien tuntemusta käsittelevät osat, esitelmä tai koe.

6.10 Tieto- ja viestintäteknikka, valinnainen 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- käyttää työssä tarvittavia tietoteknisiä välineitä ja järjestelmiä tiedon hankintaan, käsittelyyn, muokkaukseen, tallentamiseen ja esittämiseen
- ottaa käyttöön ja soveltaa uusia tietoteknisiä lisälaitteita, toimintoja ja ohjelmia (tarvittaessa käyttötuen avustuksella)
- käyttää työssään tehokkaita työskentelytapoja ja -menetelmiä, kuten kymmensormijärjestelmää ja eri hiirenkäyttötekniikoita
- käyttää käyttöjärjestelmäohjelmia sekä soveltaa työvälineohjelmia, kuten tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta-, sähköposti-, esitysgrafiikka- ja kalenteriohjelmia työssä tarvittavan tiedon tuottamiseen, muokkaamiseen ja esittämiseen
- käsittelee kuljetusalalla käytettyjen sovellusohjelmistojen tuottamia tiedostoja ja hankkii ammattitehtävissä tarvittavaa tietoa erilaisten verkkohakupalveluiden ja -sovellusten avulla
- käyttää tarvittavia verkkoviestintämenetelmiä ja -sovelluksia tiedon lähettämiseen ja jakamiseen
- toimii tekijänoikeus-, tietoturva- ja tietosuojaohjeiden ja -määräysten mukaisesti
- käyttää työssään ergonomisesti oikeita työasentoja.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta ja käsittely	hakee, tallentaa ja kopioi työtehtävissä tarvittavia tiedostoja sekä hakee työtehtävissä tarvittavaa tietoa verkkopalveluista	osaa tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti käsitellä ammatissa tarvittavia tiedostoja sekä verkkohakupalveluita	ottaa huomioon tiedostojen käsittelyssä tekniset rajoitteet ja mahdollisuudet soveltaa tapaus- ja tilannekohtaisesti ammattialaan liittyviä verkkohakupalveluita ja käyttää niitä aktiivisesti sekä arvioi niiden tietojen luotettavuutta ja soveltuvuutta
Tiedonkäsittely ja muokkaus	käyttää työvälineohjelmia, kuten tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta-, sähköposti-, esitysgrafiikka- ja kalenteriohjelmia, työtehtävien hoidossa	käyttää sujuvasti työvälineohjelmia ammattiin liittyvän tiedon tuottamiseen ja muokkaamiseen	käyttää soveltaen työvälineohjelmia tiedon tuottamiseen ja muokkaamiseen ammattialan eri tilanteiden ja olosuhteiden vaatimalla tavalla
Tietojen lähettäminen ja jakaminen	käyttää verkkoviestintämenetelmiä työtehtävien hoidossa	käyttää sujuvasti eri verkkoviestintämenetelmiä ammattiin liittyvän tiedon lähettämiseen ja jakamiseen	käyttää soveltaen verkkoviestinnän mahdollisuuksia ammattialan eri tilanteiden ja tarpeiden mukaan sekä ottaa huomioon näiden käytössä vastuu- ja tietoturvanäkökulmat

Tekijänoikeuksien, tietoturvan, tietosuojan ja ergonomian noudattaminen	toimii tekijänoikeus-, tietoturva-, tietosuoja- ja ergonomiaohteiden ja säädösten mukaisesti.	käyttää työssään ergonomisesti suositeltavia toimintatapoja.	ennakoi ja ottaa huomioon tietosuoja- ja tietoturvariskit sekä kehittää työympäristöään ja toimintatapojaan tietoturva-, tietosuoja- ja ergonomiatavoitteiden pohjalta.
---	---	--	---

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa ei ole kurssia, joka korvaisi ammatillisen peruskoulutuksen *Tieto- ja viestintäteknikan* -opinnot.

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma		
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Tieto- ja viestintäteknikka, 1 ov		
<p>Toteutus: Tutkinnon osat suoritetaan oppilaitoksessa luokkaopetuksena. Opiskelu tapahtuu oppilaitoksen atk-luokissa, itsenäisesti työskennellen. Itsenäistä työskentelyä ohjaavat kirjallinen materiaali ja ohjaava opettaja. Työskentelyssä sovelletaan pari- ja pienryhmätyöskentelyä.</p> <p>Työvälineohjelmat, 1ov</p> <p>Jakson keskeisinä sisältökohtina ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiedonhankinta ja käsittely • Tiedon käsittely ja muokkaus • Tekijänoikeuksien, tietoturvan, tietosuojan ja ergonomian noudattaminen <p>Opiskeltavia teemoja ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekstinkäsittely • taulukkolaskenta 		
Arviointikohde	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Tiedonhankinta ja käsittely	- harjoitustehtävät - koe	Kurssin opettaja tai opettajat
Tiedonkäsittely ja muokkaus		
Tietojen lähettäminen ja jakaminen		

Tekijänoikeuksien, tietoturvan, tietosuojan ja ergonomian noudattaminen		
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	<p>Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla.</p> <p>Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinnista, painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.</p>	

6.11 Vieraskieli, valinnainen englanti, 1ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee oman alansa keskeisen sanaston ja pystyy toimimaan itsenäisesti erilaisissa viestintätilanteissa
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHTEET	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	hakee tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ohjattuna ja sanakirjoja käyttäen	hakee omaa alaa koskevaa tietoa sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä käyttäen	hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Tekstien - ymmärtäminen	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä kirjallisia viestejä	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita apuvälineitä käyttäen ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita sekä työstä annettua palautetta
Kirjallinen viestintä	kirjoittaa ohjattuna mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	kirjoittaa mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä sekä täyttää yksinkertaisia työhönsä liittyviä asiakirjoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttö-tilanteissa toimiminen	kertoo lyhyesti itsestään ja alansa työtehtävistään vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	kertoo itsestään ja työtehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaisia rakenteita	kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä tarvittaessa ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista sekä hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita

	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää tavanomaisempia työhönsä ja alan tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan	ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta normaalitempoisesta puheesta ja toimii niiden mukaan
Kielen ja kulttuurin tuntemus	on tietoinen opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä	ymmärtää opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksen	soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa	arvioi oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia	vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia strategioita ja oppimistapoja

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Arvosana hyvä H2 vastaa Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehysten kielitaidon tasojen kuvausasteikolla (katso liiteosa) kuullun ja tekstin ymmärtämisessä kielitaidon taitotasoa A2.2 ja puhumisessa ja kirjoittamisessa taitotasoa A2.1. (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Published by arrangement with the Council of Europe 2001. Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. Suomentanut Irma Huttunen ja Hanna Jaakkola 2003.)

Osaamisen tunnustamisessa lukion A-kielen kurssi Nuori ja hänen maailmansa korvaa Vieras kieli, A-kieli-opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Englanti, 1ov

Toteutus:

Tutkinnon osa suoritetaan oppilaitoksessa luokkaopetuksena. Suullisia vuorovaikutustaitoja opiskellaan koko kurssin ajan suullisten paritehtävien avulla sekä tilannepohjaisten kotitehtävien avulla. Soveltuvien osien oppimisen apuna käytetään kielistudiota ja tietotekniikkaa. Opiskelijan kirjallisia taitoja arvioidaan palautettujen tehtävien, sanakokeiden sekä kirjallisen kurssikokeen avulla.

Englanti 2, 1 ov

Jakson keskeisinä sisältökohtina ovat :

- tiedonhankinta
- tekstien ymmärtäminen
- kirjallinen viestintä
- vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen
- kielen ja kulttuurin tuntemus
- kielenopiskelu

Opiskeltavia teemoja ovat:

- suulliset ja kirjalliset kielenkäyttötilanteet
- oman alan ammattitekstit
- oman alan ammattisanasto
- erilaisten koneiden käyttöohjeet
- peruskieliopin kertaus

Arviointikohte	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Tiedonhankinta	työskentely oppitunneilla kotitehtävien valmistelu kiinnostus oppiaineeseen	kurssin opettaja
Tekstien ymmärtäminen	tehtyjen tehtävien määrällinen ja laadullinen arviointi, aktiivisuus oppitunneilla, kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Kirjallinen viestintä	kirjallisten tehtävien määrällinen ja laadullinen arviointi, aktiivisuus oppitunneilla, kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttö-tilanteissa toimiminen	suullisten paritehtävien arviointi, sekä tilannepohjaisten tehtävien arviointi: kurssitehtävät, kurssikoe	kurssin opettaja
Kielenopiskelu	suulliset ja kirjalliset kurssitehtävät, sanakoheet	opiskelija , kurssin opettaja

	itsearviointi (opiskelija)	
Kielen ja kulttuurin tunteminen	itsearviointi (opiskelija) tilannepohjaiset harjoitukset: kielen rekisterin hallinta (formaalinen vs. informaalinen kieli)	opiskelija, kurssin opettaja
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla. Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinneista painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.	

6.12 Liikunta, valinnainen liikunta, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen liikunnan merkityksen toiminta- ja työkyvylle
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti
	pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	pitää yllä fyysistä toimintakykyään	seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
Terveysten, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot:

2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus sekä toimintakyky.

Osaamisen tunnustamisessa lukion kurssi Taitoa ja kuntoa (LI1) korvaa Liikunnan opinnot ammattitaitoa täydentävissä tutkinnon osissa (yhteiset opinnot).

Tutkinnon osan toteuttamis- ja arviointisuunnitelma		
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Liikunta, 2 ov		
Toteutus:		
<ul style="list-style-type: none"> • opiskelija osallistuu monipuolisesti liikuntaan, erilaisissa toimintaympäristöissä eri vuoden aikoina olosuhteiden mukaan huomioiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia parantava lajivalikoima • opiskelija osallistuu ryhmäliikuntaan, joukkuepeleihin ja yksilöliikuntaan huomioiden oman toimintakykynsä ja kehon tuntemukset • opiskelija osallistuu taitoa ja kuntoa mittaavien testien suorituksiin ja pitää kirjaa työkykyisyydestään • opiskelija laatii omaa liikuntaharrastuneisuutta lisäävän ohjelman vapaa-ajalle • opiskelija tutustuu liikuntalajien sääntöihin ja turvaohjeisiin • opiskelija toimii toimintaa ohjaavien ohjeiden ja sääntöjen mukaan 		
Arviointikohde	Arviointimenetelmät	Arvioijat
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Lisäksi seurataan liikuntataitoja ja työkykyä. Liikuntataitoja ja kuntoa mittaavat testit ja opiskelijan täyttämät seurantakaaviot mm. liikuntapäiväkirja. Jatkuva näyttö.	Aineenopettaja
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Seurataan kykyä ymmärtää liikunnan merkitys hänen fyysiselle, psyykkiselle ja	Aineenopettaja

	<p>sosiaaliselle hyvinvoinnilleen. Liikuntataitoja ja kuntoa mittaavat testit. Lisäksi seurataan omaehtoisen liikuntaharrastuneisuuden kehittymisen laatua ja määrää sekä kykyä laatia liikuntaohjelmia itselleen. Jatkuva näyttö.</p>	
Vuorovaikutus ja yhteistyö	<p>Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Seurataan opiskelijan kykyä noudattaa sääntöjä ja pelata reilua peliä eri liikuntatilanteissa. Arvioidaan opiskelijan ryhmäytaitoja. Jatkuva näyttö.</p>	Aineenopettaja
Terveyden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	<p>Opettajan suorittama havainnointi ja seuranta: Action - Activity - Attitude - toimintaperiaateella. Seurataan opiskelijoiden kykyä toimia liikuntatilanteissa turvallisesti. Jatkuva näyttö.</p>	Aineenopettaja
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	<p>Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla.</p> <p>Tämän tutkinnon osan arvosana muodostuu näiden opintojen arvioinnista, painottaen loppuvaiheen osaamista opiskelijan kehittyminen huomioon ottaen.</p>	

7 VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT, OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN JA ARVIOINTI

7.1 Suoritealakohtaiset kuljetukset, 10 ov

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- kuormata, varmistaa ja kuljettaa erilaisia tavaroita
- huolehtia työympäristönsä järjestyksestä ja siisteydestä
- ottaa tehtävissään huomioon terveyteen, turvallisuuteen ja toimintakykyyn
- vaikuttavat asiat
- toimia ohjeiden ja määräysten mukaisesti työtilanteissa
- toimia asiakaspalvelutilanteissa
- käy ADR-säiliökurssin

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Oman työn suunnittelu	suorittaa omaa työtään ohjeiden mukaisesti	suoriutuu itsenäisesti annetusta tehtävästä	noudattaa työsuunnitelmaa itsenäisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Työn kokonaisuuden hallinta	suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan	suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti ohjeiden mukaan ja osoittaa toiminnallaan ottavansa huomioon muut työyhteisönsä jäsenet sekä työympäristön	suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
Taloudellinen ja laadukas toiminta	toimii ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti.	toimii ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Kuljetustehtävä	suorittaa kuljetustehtävän säädösten mukaisesti	suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti ja säädösten mukaisesti	suorittaa kuljetustehtävän turvallisesti, taloudellisesti ja ennakoivan ajon periaatteiden mukaisesti

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Kuljetuspalvelut	suorittaa kuljetusalan perustehtävät annettujen ohjeiden mukaan	suorittaa kuljetusalan keskeiset tehtävät itsenäisesti	suoriutuu kuljetusalan prosessista vastuullisesti ja turvallisesti sekä arvioi ja kehittää toimintaansa
ADR - säiliökurssi	käy ADR - säiliökurssin	käy ADR – säiliökurssin ja osallistuu kokeeseen	suorittaa ADR – säiliökokeen hyväksytysti

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija tai tutkinnon suorittaja		
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja ohjeita ja tietää työvireyteen vaikuttavat asiat	tunnistaa ja välttää turvallisuusriskejä työtehtävissään ja huomioi ergonomian vaikutuksen terveyteen	arvioi ja kehittää työympäristöään sekä toimintatapojaan turvallisemmiksi tietää terveellisen

			ravinnon ja liikunnan vaikutukset terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävänä tekijänä
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	tunnistaa työssään esiintyviä ongelmatilanteita ja välttää niitä	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia käytettävissä olevilla keinoilla	ratkaisee työssään esiintyviä ongelmia hankkimalla lisätietoa ja punnitsemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja
Ammattietiikka	noudattaa sovittuja työaikoja ja raportoi poikkeamista sekä käyttäytyy asiallisesti	toimii yleisesti sovittujen toimintamallien mukaisesti	suorittaa työtehtävänsä sovittujen toimintamallien mukaisesti ja kehittää ammattinsa arvostusta omalla toiminnallaan
	tunnistaa alansa kestävän kehityksen periaatteet.	toimii alansa kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	edistää alansa kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista.

Tutkinnon osan toteutus- ja arviointisuunnitelma			
Tutkinnon osan nimi ja laajuus: Vapaasti valittavat opinnot, suoritealakohtaiset kuljetukset, 10 ov.			
<p>Toteutus: Tutkinnon osan opetus toteutetaan oppilaitoksen luokka- ja työsalitiloissa, sekä käytännön harjoituksissa ja yritysvierailuilla</p> <p>Keskeistä on oikeiden ja turvallisten työskentelytapojen omaksuminen ja niiden mukaan toimiminen.</p> <p>Opiskelu painottuu kuljetuspalveluihin sekä tutustumiseen erikoisosaamista vaativiin kuljetusmuotoihin, esim. säiliökuljetukset, erikoiskuljetukset ym. Tutkinnon osan aikana mahdollisuus suorittaa mm. hygieniapassi ja ADR-säiliölupa . Tutkinnon osan opintojen ajoitus on kuvattu edellä, luvussa 3 Opintojen eteneminen ja ajoitus.</p>			
<p>Muu osaamisen arviointi</p> <p>Muun arvioinnin menetelminä käytetään monipuolisesti tutkinnon osan arviointiin soveltuvia menetelmiä, kuten arviointikeskustelu, toiminnallinen arviointi ja erilaiset tentit.</p>			
Arviointikohde	Arviointimenetelmä		Arvioijat
	AON	Muu	
1. Työprosessien hallinta			
Oman työn suunnittelu ja		X	Tämän tutkinnon osan arvioi opettaja tai, milloin opettajia on useampia, opettajat yhdessä. Opiskelija osallistuu arviointiin tekemällä itsearviointin.
Työn kokonaisuuden hallinta		X	
Taloudellinen ja laadukas toiminta		X	
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			Tämä tutkinnon osa arvioidaan käytännön harjoitusten perusteella ja ADR-kokeella.
Kuljetustehtävä		X	
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta			
Kuljetuspalvelut		X	
ADR-säiliöluvan suorittaminen		X	

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot			
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky		X	
Oppiminen ja ongelmanratkaisu		X	
Ammattietiikka		X	
Tutkinnon osan arvosanasta päättäminen	Tutkinnon osan arvosanasta päättää arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Arvosanan muodostaminen edellyttää, että opiskelijan osaaminen on kaikkien arviointikohteiden osalta vähintään T1 tasolla.		

